ሒሳብ

የተማሪ መጽሐፍ
2ኛ ክፍል

አዘጋጆች

መለሰ ይርሳዉ
መላኩ ቢያዝን
ሰማኸኝ ፈጠነ

አርታኢ እና ገምጋሚዎች፡-

ሙስጠፋ ከድር
ሮዳስ ድሪባ
ገስጥ አሰፋ

ግራፊክስ ዲዛይን

ግርማ ዳርጌ
ኃ/ጊዮርጊስ ተመስገን

አስተባባሪ

ጌታቸው ታለማ አጥናፉ

አዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ

© 2015 ዓ.ም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ
በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትን ጥቅሶችና ሥዕሎች በምንጭነት
የተጠቀመባቸውን ሁሉ እናመሰግናለን፡፡

ምስጋና

ይህን የትምህርት መጽሐፍ ከዝግጅት ጀምሮ በውጤት እንዲጠናቀቅ፣ የካበተ ልምዳቸውን በማካፈል፣ በፓናል ውይይት ሃሳብ በማፍለቅና በማቅረብ፣ በከተማችን በሚያስተምሩ መምህራን እንዲዘጋጅ በማድረግ፣ አስፈላጊውን በጀት በማስፈቀድ እንዲሁም በጥብቅ ዲስፕሊን እንዲመራ በማድረጋቸው ላደረጉት ከፍተኛ ድጋፍ የትምህርት ቢሮ ኃላፊ አቶ ዘላለም ሙላቱ የላቀ ምስጋና ይገባቸዋል፡፡

ለስራችን መሳካት ሁልጊዜ አብረውን በመሆን ፣ በሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሄ በመስጠት፣ የአፈጻጸም ሂደቱን በመከታተል፣ በመገምገም እንዲሁም የዝግጅቱ ስራ ቁልፍ ስራ መሆኑን ተረድተው ትኩረት በመስጠት ከጎናችን ለነበሩ የትምህርት ቢሮ የማኔጅመንት አባላት የስርዓተ ትምህርት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ አድማሱ ደቻሳ፣ የትምህርት ቴክኖሎጂ ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ዳኛው ገብሩ፣ የመምህራን ልማት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ሳምሶን መለሰ፣ የትምህርት ቢሮ ኃላፊ አማካሪ ወ/ሮ አበበች ነጋሽ፣ የትምህርት ቢሮ ጽ/ቤት ኃላፊ አቶ ሲሳይ እንዳለ፣ የቴክኒክ አማካሪ አቶ ደስታ መርሻ ላበረከቱት አስተዋጽኦ ምስጋና ይገባቸዋል፡፡

በመጨረሻም መጽሐፉ ተጀምሮ እስከሚጠናቀቅ ድረስ የትምህርት ቤት ርዕሳነ መምህራን ለስራው ልዩ ትኩረት በመስጠት አዘጋጅ መምህራንን ስለላካችሁልንና የሞራል ድጋፍ ስላደረጋችሁም ምስጋናችንን እናቀርባለን፡፡

ማውጫ ገጽ

ምዕራፍ 1

ቁጥሮች እስከ 1,000 1

1.1 በመቶወች መቁጠር.. 1

1.2 ቁጥሮች እስከ 1000 4

1.3 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች የቤት ዋጋ............. 6

1.4 እስከ 1000 ያሉ ሙሉቁጥሮችን ማወዳደር እና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ 11

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ 19

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ መልመጃ................................ 20

ምዕራፍ 2

ባለ ሦስት ሆሄ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ 24

2.1 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር.................. 24

2.1.1 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ መደመር 25

2.1.2 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በአለኝታ መደመር 29

2.2 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ.................... 33

2.2.1 በብድርና ያለ ብድር መቀነስ 34

2.3 መደመር እና መቀነስን የያዙ የቃላት 37

ፕሮብሌሞችን መፍታት 41

የምዕራፍ ሁለት ማጠቃለያ..

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ መልመጃ................................ 42

ምዕራፍ 3

እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማባዛት 45

3.1 እስከ 20 ያሉ ቁጥሮችን በ2 ማባዛት......................... 45

3.2 እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ2 እና በ10 ማባዛት............ 48

3.3 እስከ 100 ያሉ ሙሉቁጥሮችን በ 0 እና 1 ማባዛት....... 51

3.4 እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ3፣4፣5፣6፣7፣8 እና

በ9 ማባዛት 53

3.5 የቃላት ፕሮብሌሞች 57

የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ.. 60

የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ መልመጃ................................... 61

ምዕራፍ 4

ግማሽ እና ሩብ 63

4.1 ግማሾች 63

4.2 ሩቦች 66

የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ.. 69

የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ መልመጃ................................... 70

ምዕራፍ 5

ንድፎች.. 72

5.1 አሃዳዊ ድግግሞሽ... 72

5.2 የጎደሉ የንድፍ አባላቶች 74

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ... 77

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ መልመጃ 78

ምዕራፍ 6

ልኬት፡ ርዝመት፣ መጠነቁስ እና ይዘት................................ 80

6.1 ርዝመትን በሳንቲሜትር እና በሜትር መለካት 80

6.2 ተመሳሳይ የርዝመት መለኪያ ምድብ ያላቸውን

መደመርና መቀነስ 83

6.3 መጠነቁስ በኪሎግራም እና በግራም መለካት................ 86

6.4 ተመሳሳይ የመጠነ ቁስ መለኪያ ምድብ

ያላቸውን መደመርና መቀነስ 88

6.5 ይዘትን በሊትር እና በሚሊ ሊትር መለካት.................. 91

6.6 ተመሳሳይ የይዘት መለኪያ ምድብ ያላቸውን

መደመርና መቀነስ 93

የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ 97

የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ መልመጃ................................ 98

ምዕራፍ 7

መረጃ አያያዝ.. 100

7.1 መረጃ መሰብሰብ 100

7.2 ከተሳለ ስዕል በመነሳት መረጃዎችን መመደብ 102

7.3 ቁሶችን በመጠቀም መረጃዎችን ማደራጀት.................... 104

የምዕራፍ ሰባት ማጠቃለያ 108

የምዕራፍ ሰባት ማጠቃለያ መልመጃ 109

ምዕራፍ 8

የጂኦሜትሪ ቅርፆች 111

8.1 የጠለል ምስሎችን በማየት መመደብ 111

8.2 ቅርፆችን በጎናቸውና በኮርነራቸዉ መግለፅ..................... 113

8.3 ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር.................. 115

8.4 ጠጣር ምስሎችን መለየት.. 118

የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ 120

የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ መልመጃ 121

ምዕራፍ 9

የኢትዮጵያ ገንዘብ 123

9.1 የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም መደመርና መቀነስ 123

9.2 ግብይትን የሚሳይ ጭውውት 126

9.3 የቃላት ፕሮብሌሞች 127

የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ 130

የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ መልመጃ.................................. 131

ምዕራፍ 10
የኢትዮጵያ ጊዜ 133
10.1 ሰዓትን በሙሉ ፣በግማሽና በሩብ አቆጣጠር
በዲጂታልና በሚዞር ሰዓት 133
10.2 ሰዓትና ደቂቃ 134
10.3 የጊዜ የቃላት ፕሮብሌምዎችን መፍታት 136
የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ 139
የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ መልመጃ 140

ምዕራፍ 1 ቁጥሮች እስከ 1,000

የምዕራፉ የመማር ዉጤቶች:- ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *ቁሶችን በቅደም ተከተል ማስቀመጥ ትረዳላችሁ።*
- *እስከ 1,000 ያሉ ሙሉቁጥሮችን*

ማወዳደርናበቅደም ተከተል ታስቀምጣላችሁ።

1.1 በመቶዎች መቁጠር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡-

- *በመቶዎች መቁጠርን መለማመድ*

ተግባር 1.1

1. መቶ ቁጥር ስንት ዜሮዎች አሉት?
2. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ.

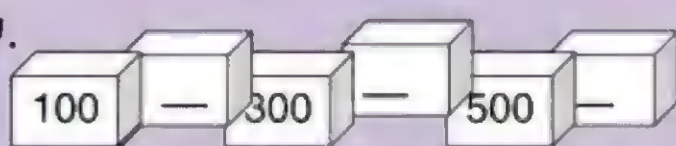

ለ.

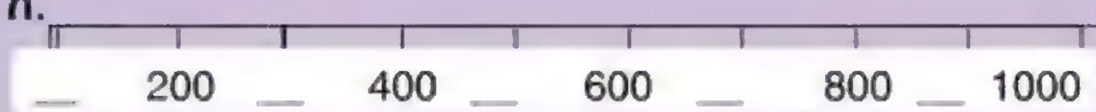

ሐ. ከሚከተሉት ቁጥሮች ዉስጥ በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸዉ ቁጥሮችን ብቻ ለይታችሁ ፃፉ።

100፣210፣222፣500፣450፣700፣865፣880፣900፣990፣910

አስተዉሉ

✍ ቁጥሮችን በመቶ ስንቆጥር የቁጥሮች መጨረሻ ሁለት ዜሮ ይሆናሉ፡፡

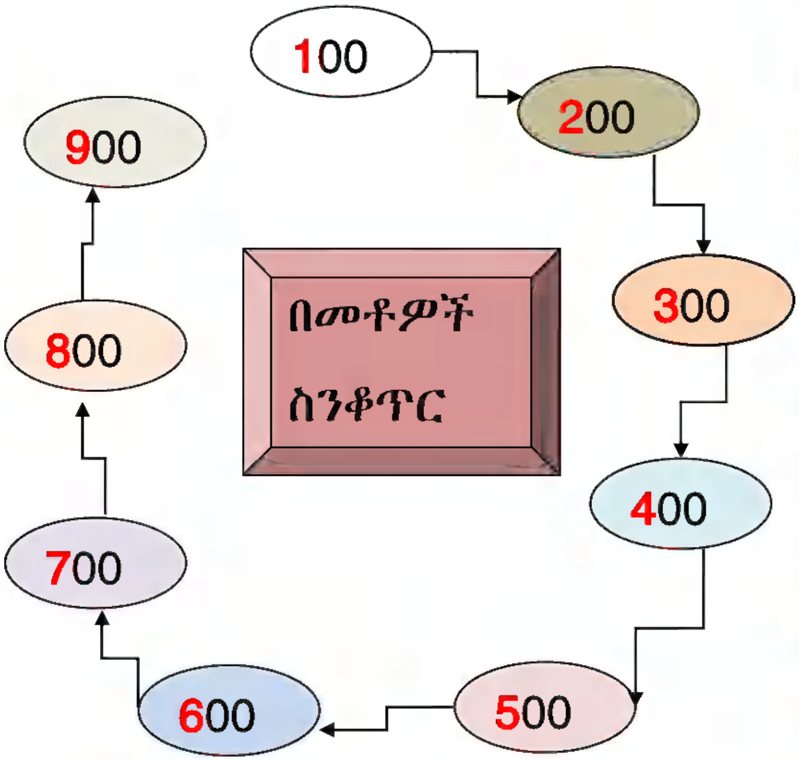

ቁጥር	ሲነበብ
100	አንድ መቶ
200	ሁለት መቶ
300	ሶስት መቶ
400	አራት መቶ
500	አምስት መቶ
600	ስድስት መቶ
700	ሰባት መቶ
800	ስምንት መቶ
900	ዘጠኝ መቶ

ምሳሌ 1

1. ለሚከተሉት ጥያቄዎች ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

ሀ.

100	__	__	400	500	__	700	800

መፍትሔ

100	200	300	400	500	600	700	800

ለ. ከዘጠኝ መቶ በመጀመር ወደ ትንሹ በመቶዎች ቁጠሩ።

መፍትሔ

900፣800፣700፣600፣500፣400፣300፣200፣100

2. ከሚከተሉት ቁጥሮች ውስጥ በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸው ቁጥሮችን ብቻ ለይታችሁ ፃፉ።

120፣900፣230፣90፣455፣800፣901፣
640፣790

መፍትሔ

800 እና 900 ብቻ

መልመጃ 1.1

1. የሚከተለዉን ሰንጠረዥ በመቶዎች በመቁጠር አሟሉ።

200		400	
600			900

2. ተማሪ አቤል የሁለተኛ ክፍል ተማሪ ነዉ።አቤል በአንደኛዉ መንፈቅ ዓመት የተፈተናቸዉን የሒሳብ ትምህርት ፈተናዎች በሙሉ ያለምንም ስህተት አጠናቀቀ። የተማሪ አቤል ካርድ ላይ ከመቶዉ የሚፃፈዉ የሒሳብ ትምህርት ዉጤት ስንት ነዉ?

3. ከሚከተሉት ቁጥሮች ዉስጥ በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸዉ ቁጥሮችን ብቻ ለይታችሁ ፃፉ።

30፣560፣200፣786፣70፣400፣808፣90፣
600፣758፣70፣790፣310፣100፣190፣670፣

1.2 ቁጥሮች እስከ 1000

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የመማር ብቃት፡

- *ቁጥሮችን ወደፊት መቁጠር፣ወደኋላ መቁጠር እና እየዘለሉ ማንበብ*
- *ቁጥሮችን በ100፣ በ10 እና በ1 ስብስቦ ማስቀመጥ*

ተግባር 1.2

ሀ. የሚከተሉትን ቁጥሮች አንብቡ፡፡

300፣410፣456፣546፣678፣589

ለ. የሚከተሉትን ቁጥሮች ወደ ፊት እና ወደ ኋላ አንብቡ፡፡

221፣325፣456፣354፣474፣123፣222፣700

ሐ. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከ125 በመጀመር ሶስት ቁጥሮችን፣ አራት ቁጥሮችንና ሰባት ቁጥሮችን እየዘለላችሁ አንብቡ፡፡

125፣235፣342፣444፣523፣671፣780፣827፣937፣989

ምሳሌ 2

1. ከዚህ በታች ያሉትን ቁጥሮች በመመልከት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ፡፡

113፣120፣131፣236፣274፣357፣340፣437፣442፣517፣632 ፤ ፣751፣800

ሀ. ከላይ ያሉትን ቁጥሮች ከ 113 ጀምረን በአንድ ቁጥር እየዘለልን ስናነብ 113፣131፣274፣340፣442፣632፣800 ይሆናሉ፡፡

ለ. ከላይ ያሉትን ቁጥሮች ከ 113 ጀምረን በሁለት ቁጥሮች እየዘለልን ስናነብ 113፣236፣340፣517፣800 ይሆናሉ፡፡

ሐ. ከላይ ያሉትን ቁጥሮች ከ 120 ጀምረን በአራት ቁጥሮች እየዘለልን ስናነብ 120፣340፣751 ይሆናሉ፡፡

2. 992ን በመቶ፣በአስር እና በአንድ ሰብስበን ስናስቀምጥ

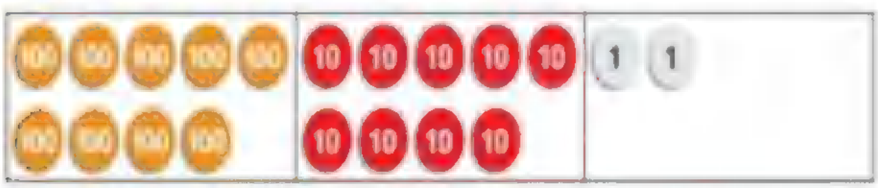

9 መቶዎች 9 አስሮች 2 አንዶች

3. 300ን በመቶ ምድቦች ስንመድብ

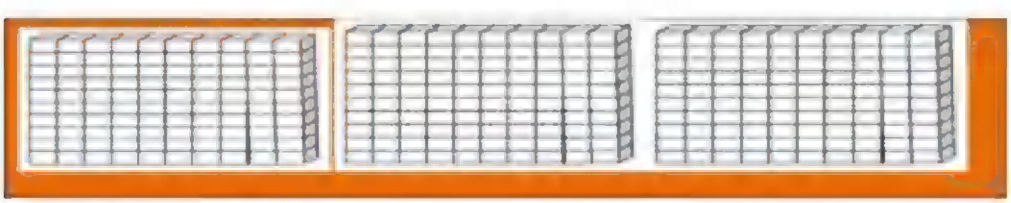

መልመጃ 1.2

1. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማየት የሚከተሉትን ጥያቄዎች ስሩ፡፡

230፣255፣325፣368፣389፣456፣487፣547፣569፣589፣60
612፣684፣672

ሀ. ከ230 በመጀመር በሁለት ቁጥሮች እየዘለላችሁ ጻፉ፡፡

ለ. ከ255 በመጀመር በአራት ቁጥሮች እየዘለላችሁ ጻፉ፡፡

ሐ. ከ368 በመጀመር በሰባት ቁጥሮች እየዘለላችሁ ጻፉ፡፡

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በ100፣ በ10 እና በ1 ሰብስባችሁ አስቀምጡ፡፡

ሀ.456 ለ.159

1.3 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች የቤት ዋጋ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

- *እስከ 1,000 ያሉ የቁጥር ቤት ዋጋዎችን መረዳት*
- *የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም የ1 ቤትን ፣የ10 ቤትን እና የ100 ቤትን መረዳት*

የቡድን ስራ 1.1

1. በቁጥር 759 ውስጥ የ 7፣ 5 እና የ9 የቁጥር ቤት ዋጋ ስንት እንደሆነ በቡድን ተወያዩበት።
2. በቁጥር 168 ውስጥ የ1፣ 6 እና የ 8 የቁጥር ቤት ዋጋ ስንት ነው? በቡድን ተወያዩበት።
3. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች አባክስን በመጠቀም የቁጥር ቤት ዋጋቸውን ፃፉ።

   ሀ. 13 ለ. 612

   ሐ. 235 መ. 947

አስተዉሉ

✎ የቁጥር ቤት ዋጋ ስናስቀምጥ ከቀኝ ወደ ግራ የ1ቤት፣የ10 ቤት እና የ100 ቤት በማለት እናስቀምጣለን።

ምሳሌ 3

1. 592 በቁጥር ቤት ዋጋ ሲቀመጥ

የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
5	9	2

2. 456 በቁጥር ቤት ዋጋ ሲገለፅ

3. ከታች የተሰጠው አባከስ በቁጥር ቤት ተመስርቶ የተዘጋጀ ነው፡፡

በአንድ ቤት ውስጥ 4 ጨሌዎች፣ በአስር ቤት ውስጥ 2 ጨሌዎች እና በመቶ ቤት ውስጥ 3 ጨሌዎች ተቀምጠዋል፡፡

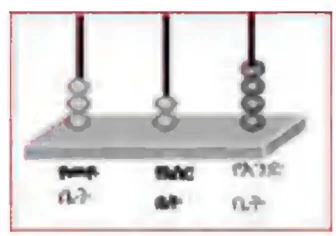

ስለዚህ 3 መቶዎች፣ 2 አስሮች እና 4 አንዶች አሉ፡፡

324 = 300 + 20 + 4

4. 835 በቁጥር ቤት ዋጋ እንደሚከተለዉ ሊገለጽ ይችላል፡፡

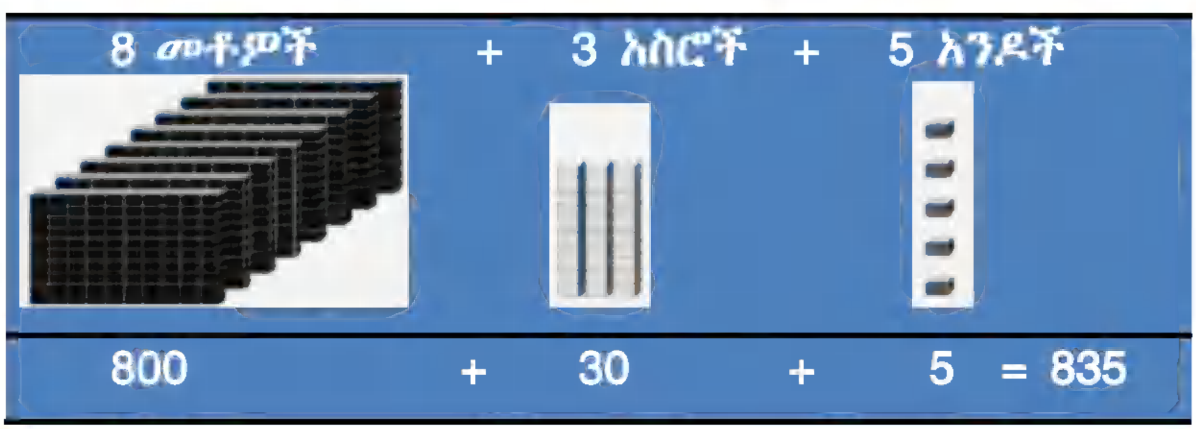

5 485 = ____መቶዎች____አስሮች እና____አንዶች አሉት?

መፍትሔ

485፡- 4 መቶዎች፣8 አስሮች እና 5 አንዶች አሉት።

6.835 እና 690 በአባከስ በየቁጥር ቤታቸው አስቀምጡ።

መፍትሔ

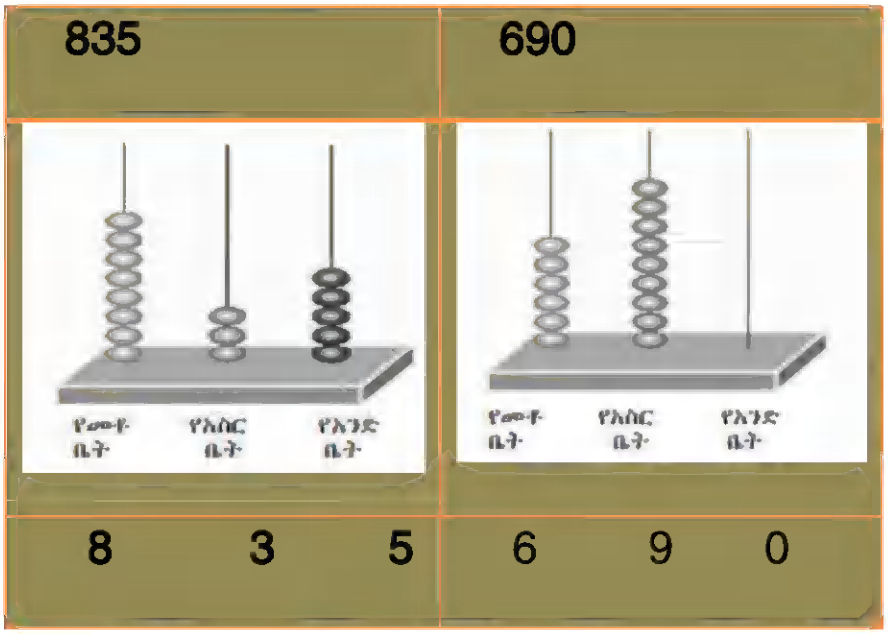

መልመጃ 1.3

1. የተሰጡትን ቁጥሮች በአባከሱ ላይ ጨሌዎችን በመጠቀም በቁጥር ቤት ግለፁ።

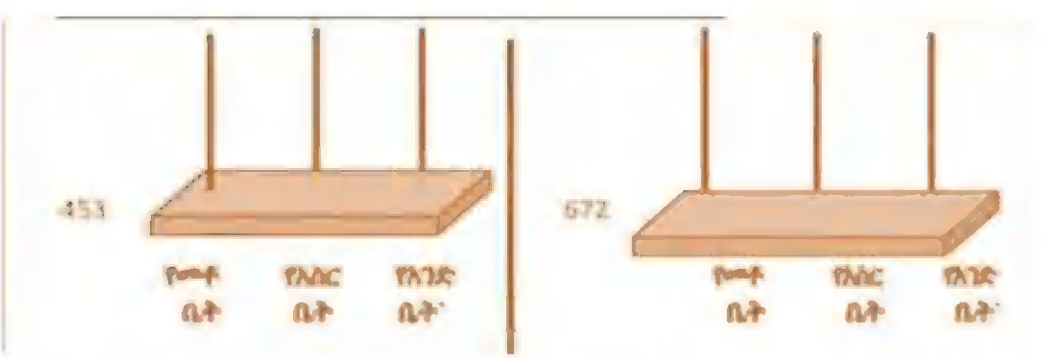

2. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በቁጥር ቤታቸው ግለፁ::

ቁጥር	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
137			
216			
359			
461			
749			
837			
925			

3. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች የቁጥር ቤት ዋጋቸውን ግለፁ::

ሀ. 210 ለ. 566

ሐ. 111 መ. 897

4. ከዚህ በታች ያሉት ቁጥሮች ስንት መቶዎች፣ አስሮች እና አንዶች እንዳሏቸው ግለፁ::

ሀ. 427 = ____መቶዎች፣_____አስሮች እና_____ አንዶች

ለ. 567 =_____መቶዎች፣______ አስሮች እና_____አንዶች

5. ባዶ ቦታዉን ሙሉ::

1.4 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉቁጥሮችን ማወዳደር እና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች፡

- *ቁሶችን በቅደም ተከተል እስተካከሉ ማስቀመጥን መረዳት*
- *የቁጥር መስመር በመጠቀም እስከ 1,000 ያሉ ሙሉቁጥሮችን ማወዳደር እና በቅደም ተከተከል ማስቀመጥ*
- *እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን የይበልጣል፣ የያንሳል እና የእኩልነት ምልክቶች በመጠቀም ማወዳደር*
- *የመቶ ብዜቶችን በቁጥር መስመር ላይ ማመልከት*

ተግባር 1.4

ካርድ በማዘጋጀት ከ110 እስከ 120 ያሉ ቁጥሮች በእያንዳንዱ ካርድ ላይ ፃፉ፡፡

ሀ. ከፃፋችሁት ቁጥር መካከል ትልቁ ቁጥር ስንት ነዉ?

ለ. ከፃፋችሁት ቁጥር መካከል ትንሹ ቁጥር ስንት ነዉ?

ሐ. ከትንሹ ቁጥር በመጀመር በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

አስተዉሉ

- ሙሉ ቁጥሮችን እርስ በርሳቸዉ ማወዳደር ይቻላል::
- ቁሶችን በአባላት ብዛት እርስ በርሳቸዉ ማወዳደር ይቻላል::
- በምናወዳድርበት ጊዜ ይበልጣል (>) ፣ ያንሳል (<) እና እኩል ይሆናል (=) ምልክቶችን እንጠቀማለን::
- ቁጥሮችን ስናወዳድር የአንድ ቤት ከአንድ ቤት፣የአስር ቤት ከአስር ቤት እና የመቶ ቤት ከመቶ ቤት ጋር መሆን አለበት::

ምሳሌ 4

ሀ

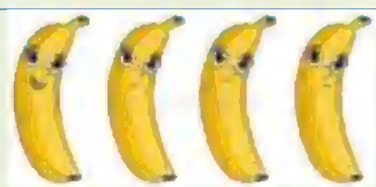

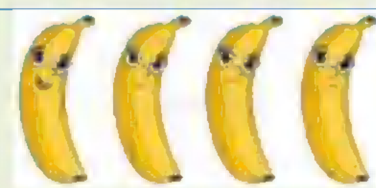

4 = 4

ለ.

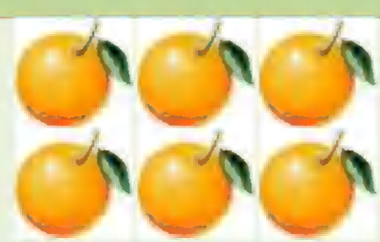

3 < 6

ሐ. 57>45	መ. 345 < 457

መልመጃ 1.4

1. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማወዳደር የ“>” ፣ “<” ወይም የ “=” ምልክቶችን በባዶ ቦታ ላይ ሙሉ፡

ቁጥር	(> ፣< ፣=)	ቁጥር
6		1
5		5
9		2
7		8

2. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማወዳደር የ “>” ፣ “<” ወይም የ “=” ምልክቶችን በባዶ ቦታ ላይ ሙሉ፡፡

ሀ. 24 _____ 33 ለ. 11_____10

ሐ. 75 _____ 75 መ. 98_____99

3. ቀጥሎ ያሉትን ቁጥሮች በማወዳደር የ “>” ፣ “<” ወይም የ “=” ምልክቶችን በሳጥኑ ላይ ሙሉ፡፡

ሀ.354 ☐ 512 ለ. 223 ☐ 145

ሐ.100 ☐ 652 መ. 465 ☐ 465

አስተዉሉ

✍ የቁጥር መስመር ቁጥሮችን በቅደም ተከተል የምንገልፅበት መስመር ነዉ።

ምሳሌ 5

1. እስከ 20 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች በቁጥር መስመር ሲገለፁ

2. በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸዉ ቁጥሮች በቁጥር መስመር ሲገለፁ

ምሳሌ 6

1. ከ 40 እስከ 46 **የተዘረዘሩትን** ቁጥሮችን በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

መፍትሔ

40፣ 41፣42፣43፣44፣45፣46

2. የሚከተሉትን ቁሶች በማየት በብዛታቸዉ ከትንሹ በመጀመር በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

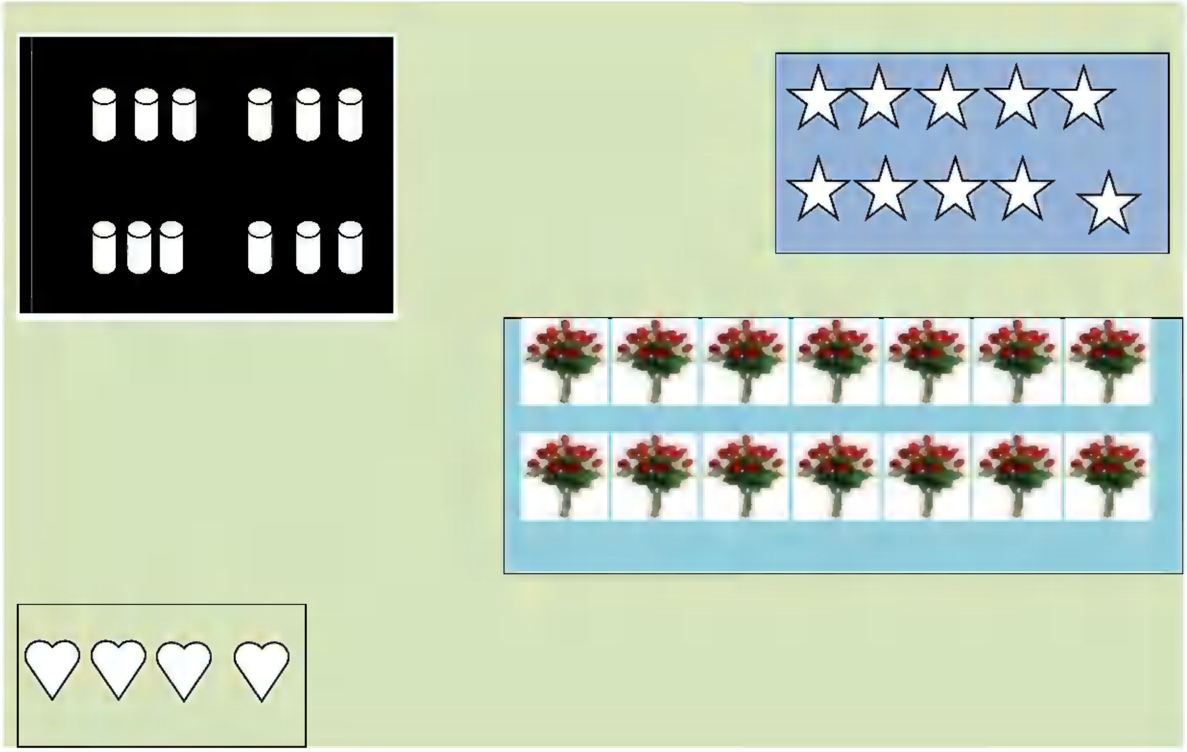

መፍትሔ

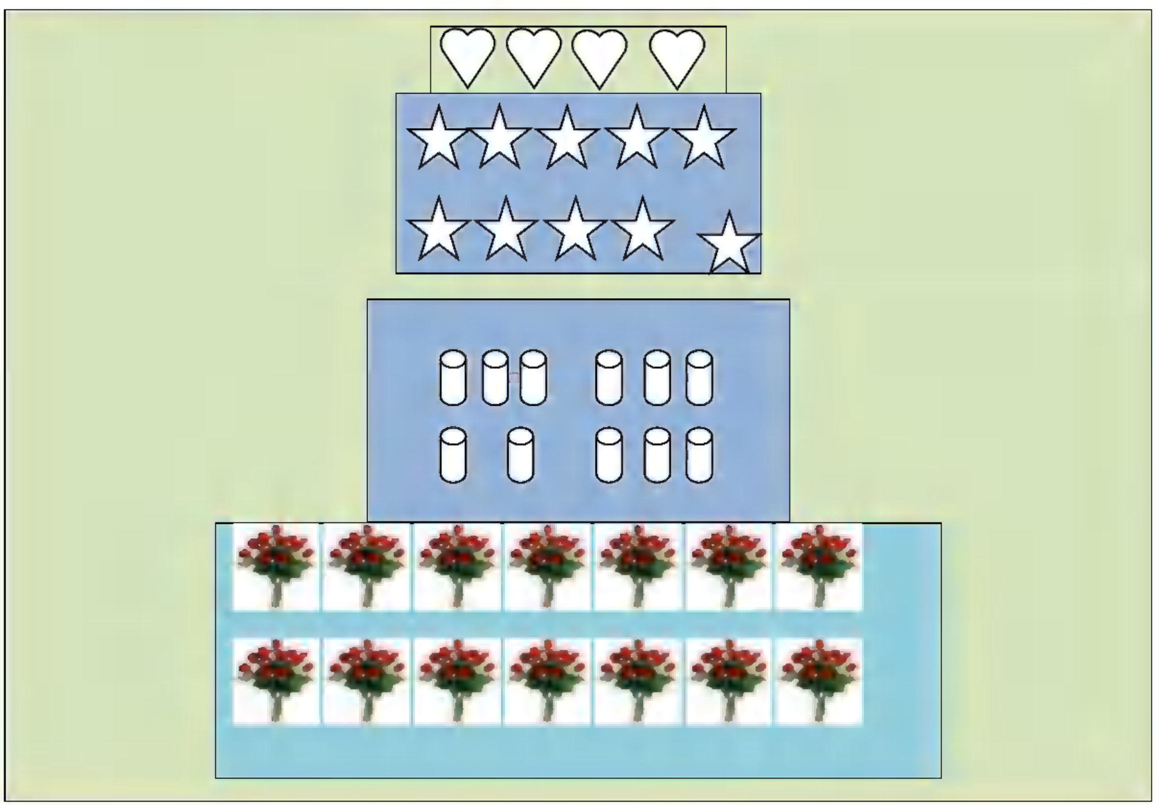

3. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ባለ አንድ አሃዝ ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

7፣6፣4፣2፣1፣3፣9

መፍትሔ

1፣2፣3፣4፣6፣7፣9

4. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

24፣15፣34፣78፣90፣18

መፍትሔ

90፣78፣34፣24፣18፣15

5. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ባለ ሶስት አሃዝ ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

312፣124፣575፣269፣190፣734፣851

መፍትሔ

124፣190፣269፣312፣575፣734፣851

6. የሚቀጥለው ሠንጠረዥ ከተሞች ከአዲስ አበባ ያላቸዉን ርቀት ያሳያል፡፡

ከተማ	ርቀት በኪሎ ሜትር
ሀዋሳ	275
አዳማ	90
ባህርዳር	552
መቀሌ	931
ጅግጅጋ	619
አሰሳ	664

ሀ. የከተሞችን ርቀት ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ፃፉ።

መፍትሔ 90፣ 275፣ 552፣ 619፣ 664፣ 931

ለ. ከተሞችን ከአዲስ አባባ ባላቸዉ ርቀት ከሩቅ ወደ ቅርብ በቅደም ተከተል ፃፉ።

መፍትሔ መቀሌ፣ አሰሳ፣ጅግጅጋ፣ባህር ዳር፣ ሃዋሳ፣አዳማ

መልመጃ 1.5

1.በሚከተሉት ቁጥሮች መካከል የሚገኙትን ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮች በቅደም ተከተል ፃፉ።

ሀ. ከ 22 እስከ 26

ለ. ከ 38 እስከ 43

ሐ. ከ72 እስከ 78

2. በሚከተሉት ቁጥሮች መካከል የሚገኙትን ባለ ሶስት አሃዝ ቁጥሮች በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

ሀ. ከ313 እስከ 320

ለ. ከ422 እስከ 429

ሐ. ከ600 እስከ 610

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

400፣445፣334፣320፣670፣712፣884፣937፣118፣192፣212

4. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

30፣13፣28፣37፣56፣22፣92፣38፣79፣82፣73፣96

5. አቶ ሚኪያስ፣ወ/ሮ አልማዝ እና አቶ አብዲ ለአባይ ግድብ ከሰፈር 314፣412፣350፣500፣720፣560፣937፣830፣ 212፣ 437ብር አሰባሰቡ፡፡ የተሰበሰበዉን ብር ከትንሽ በመጀመር በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ

- የቁጥር ቤት ዋጋ ስናስቀምጥ ከቀኝ ወደ ግራ የ1 ቤት፣የ10 ቤት እና የ100 ቤት በማለት እናስቀምጣለን።
- ሙሉ ቁጥሮችን እርስ በርሳቸዉ ማወዳደር ይቻላል።
- ቁሶችን በአባላት ብዛት እርስ በርሳቸዉ ማወዳደር ይቻላል።
- በምናወዳድርበት ጊዜ ይበልጣል (>) ፣ ያንሳል (<) እና እኩል ይሆናል (=) ምልክቶችን እንጠቀማለን።
- ቁጥሮችን ስናወዳድር፡ የአንድ ቤትን ከአንድ ቤት፣ የአስር ቤትን ከአስር ቤት እና የመቶ ቤትን ከመቶ ቤት ጋር መሆን አለበት።
- የቁጥር መስመር ቁጥሮችን በቅደም ተከተል የምንገልፅበት መስመር ነዉ።

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ መልመጃ

☞ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ፡፡

1. አንድ መቶ ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥር ነዉ፡፡
2. 354 ከ 467 ያንሳል፡፡
3. 752 7 መቶዎች 5 አስሮች እና 2 አንዶች አሉት፡፡

☞ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ፡፡

1.ከሚከተሉት ዉስጥ እዉነት የሆነዉ የቱ ነው?

ሀ. 75< 62 ለ.320 > 210

ሐ. 300 < 290 መ.199 >400

2. በመቶዎች ስንቆጥር የማናገኘዉ ቁጥር የቱ ነዉ

ሀ. 305 ለ.200

ሐ. 700 መ.900

3. ከሚከተሉት ቁጥሮች መካከል ትልቁ ቁጥር የቱ ነዉ?

ሀ. 564 ለ.247

ሐ. 642 መ.700

4. በ 789 ዉስጥ የመቶ ቤት የሆነዉ የቱ ነዉ?

ሀ.8 ለ.7 ሐ.9 መ.89

☞የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ፡፡

1. ከ300 በመጀመር በመቶዎች ስንቆጥር የምናገኛቸዉን ቁጥሮች ፃፉ።
2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በማየት በ100 ስንቆጥር የምናገኛቸዉን ብቻ ፃፉ።

200፣ 350፣500፣70፣253፣590፣800፣870፣900፣540፣
400፣390፣10፣100፣340፣150፣600፣715

3. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ቁጥር	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
125			
222			
354			
751			
200			
991			

4. በሳጥኑ ውስጥ < ፣> እና = ምልክቶችን በማስገባት ዓረፍተ ነገሩን እውነት አድርጉ።

ሀ.354 □ 124 ለ.543 □ 763
ሐ.777 □ 777 ሐ.961 □ 891

5. ቀጥሎ ያለዉ ሰንጠረዥ በ2013 ዓ.ም በአዲስ አበባ ከተማ ያሉ ክፍለ ከተሞች ያላቸዉን ትምህርት ቤቶች ብዛት ያሳያል፡፡

ክፍለ ከተማ	ትምህርት ቤት ብዛት (የመንግስት)
ለሚ ኩራ	33
ልደታ	35
ቂርቆስ	43
ቦሌ	37
ንፋስ ስልክ ላፍቶ	59
አራዳ	45
አቃቂ ቃሊቲ	76
አዲስ ከተማ	45
ኮልፌ ቀራኒዮ	61
የካ	64
ጉለሌ	48

ሀ. በቁጥር ብዙ ትምህርት ቤቶች ያለዉ ክፍለ ከተማ የቱ ነዉ?

ለ. በቁጥር ጥቂት ትምህርት ቤቶች ያለዉ ክፍለ ከተማ የቱ ነዉ?

ሐ. የትምህርት ቤቶችን ብዛት ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል ፃፉ፡፡

መ. ክፍለ ከተሞችን በትምህርት ቤቶች ብዛት ከትንሹ
በመጀመር በቅደም ተከተል ፃፉ።

6. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

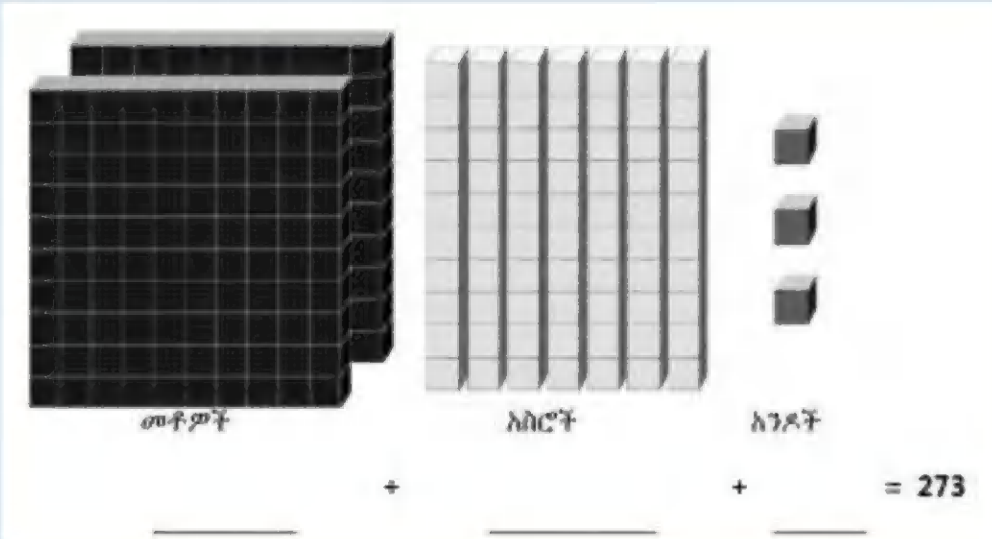

ምዕራፍ 2 ባለ ሦስት ሆሄ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ

የምዕራፉ የመማር ዉጤት፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *እስከ 1,000 ያሉ ሙሉቁጥሮችን መደመር እና መቀነስን ትረዳላችሁ።*

2.1 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር*

የቡድን ስራ 2.1

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በምሳሌዉ መሰረት ድምራቸዉን አግኙ።

ሀ.

	+8
7	15
24	
9	
53	
234	

ለ.

	+324
27	
8	
123	
70	
675	999

ሐ.

	+13
29	
100	
8	21
457	
1	

2.የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም ደምሩ::

ሀ. 15+24=______ ለ.163+35=______

3.ባዶ ቦታዉን ሙሉ::

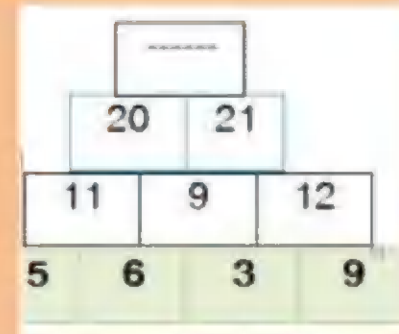

4.የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ደምሩ::

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.
324 + 512 =_____	741 + 235 = _____	157 + 632 = _____	349 + 294 =____

2.1.1 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ መደመር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- *እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ መደመር*

አስተዉሉ

✍ ቁጥሮችን ቁልቁል ስንደምር ከቀኝ በመጀመር የአንድ ቤትን ከአንድ ቤት ጋር፣የአስር ቤትን ከአስር ቤት ጋር እና የመቶ ቤትን ከመቶ ቤት ጋር እንደምራለን።

ምሳሌ 1

1. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

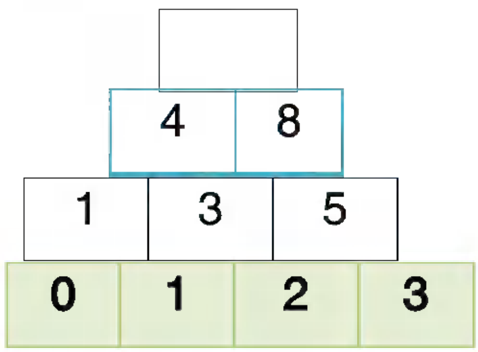

መፍትሔ

ስንደምር ከታች በመጀመር ወደ ላይ እንሄዳለን።

0 +1=1፣ 1+2=3፣ 2 +3=5

በተመሳሳይ

1+3=4፣3+5=8 እና 4+8=12

2. የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም ደምሩ።

ሀ. 25 +34

ለ. 157+ 432

መፍትሔ

ሀ.

	ቁጥር	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
+	25	2	5
	34	3	4
		5	9
		= 59	

	ቁጥር	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
	157	1	5	7
+	432	4	3	2
		5	8	9
		=589		

ለ.

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ደምሩ፡፡

ሀ.	ለ.	ሐ.
154 + 810 = ____	544 + 351 = ____	734 + 61 = __

መፍትሔ

ሀ.	ለ.	ሐ.
የአንድ ቤት 4+0=4 የአስር ቤት 5+1=6 የመቶ ቤት 1+8=9 =964	የአንድ ቤት 4+1=5 የአስር ቤት 4+5=9 የመቶ ቤት 5+3=8 =895	የአንድ ቤት 4+1=5 የአስር ቤት 3+6=9 የመቶ ቤት 7+0=7 =795

መልመጃ 2.1ሀ

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ድምራቸዉን አግኙ፡፡

	200	134	561	320	502
+ 435					

2. የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም ደምሩ፡፡

ሀ. 61+17 ለ. 125+231

ሐ. 761+204 መ. 452+47

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ደምሩ፡፡

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.
257	742	321	34
+ 131	+ 123	+ 56	+ 61
= ______	= ______	= ______	= ______

4. ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

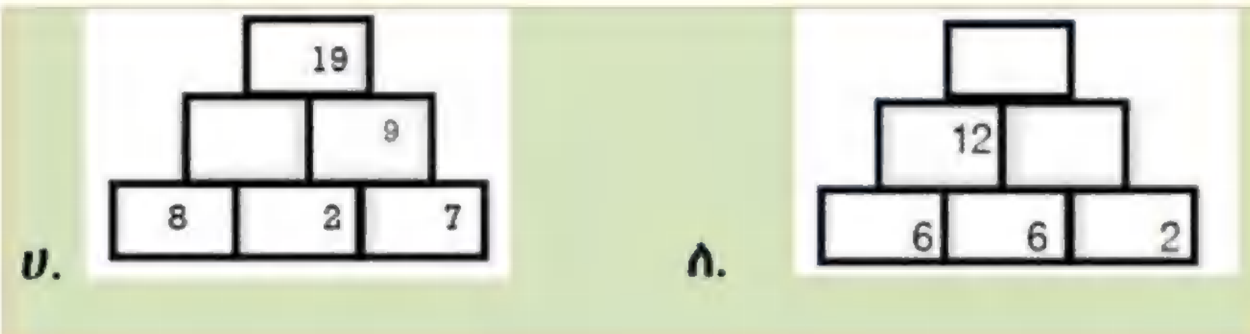

2.1.2 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በአለኝታ መደመር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *እስከ 1,000 ያሉ ሙሉቁጥሮችን በአለኝታ መደመር*

ምሳሌ 2

1. የቁጥር ቤት ዋጋን በተለያየ ዘዴ በመጠቀም መደመር፡፡

ሀ. 27+38=______

መፍትሔ

በቅድሚያ አንዶችን መደመር 7+8=15 1 አስር እና 5 አንዶች ስለዚህ 5ን ፅፈን 1 አስር አለን፡፡	በመቀጠል አስሮችን እና ቀሪዎችን መደመር 1+2+3=6
1 አለን 27 + 38 = _5	1 27 + 38 = 65

ለ. 424 + 378=______

መፍትሔ

በቅድሚያ አንዶችን መደመር 4+8=12 1 አስር እና 2 አንዶች ስለዚህ 2ን ፅፈን 1 አስር አለን፡፡	በመቀጠል አስሮችን እና ቀሪዎችን መደመር 2+7+1=10 1 መቶ እና 0 አስሮች ስለዚህ 0ን ፅፈን 1 መቶ አለን፡፡	በመጨረሻም መቶዎችን እና ቀሪዎችን መደመር 4+3+1=8

1 አለን	1	1
424	424	424
+ 378	+ 378	+ 378
=__2	=_02	=802

ሐ. 178 + 47=______

መፍትሔ

የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት		
1				
	1			1+7+4=12
1	7	8	8+7=15	
	4	7		
2	2	5		

ስለዚህ 178 + 47=225

2. ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

39	30		
20	19	11	
9	11	8	3

መፍትሔ

ስንደምር ከታች በመጀመር ወደ ላይ እንሄዳለን፡፡

በዚህም መሰረት

39 +30= **69**

መልመጃ 2.1ለ

1. የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም ደምሩ፡፡

ሀ. 35+89 =__________

ለ. 159+792 =________

ሐ. 859+78 =________

2. የሚከተሉትን ቁልቁል ደምሩ፡፡

ሀ	15 +43 =____	ለ	125 + 28 =____	ሐ	804 +149 =____

3. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

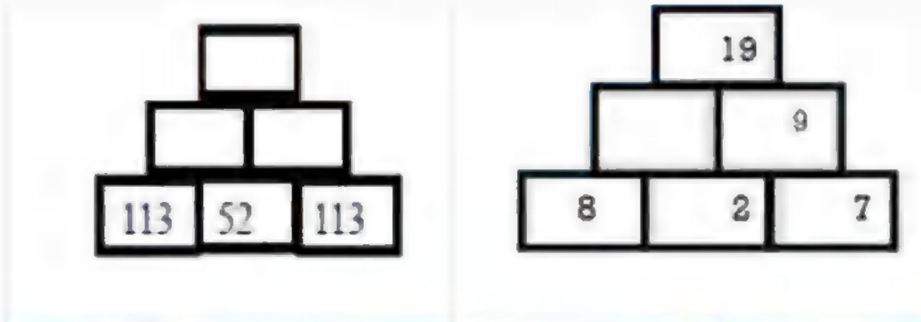

2.2 እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *እስከ 1,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ*

የቡድን ስራ 2.2

1. ከታች ያሉትን 10 እየበረሩ ያሉ አዉሮፕላኖች ተመልከቱ። አራቱ አዉሮፕላኖች ቀድመዉ መሬት ላይ ቢያርፉ ስንት አዉሮፕላኖች እየበረሩ ነዉ.

2. 9ኳሶች

\-

7ኳሶች

= ___

__ኳሶች

3. 98 እስክርቢቶዎች- 71 እስክርቢቶዎች=__እስክርቢቶዎች

4. ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

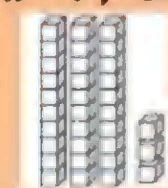

\-

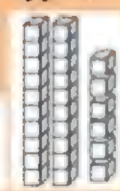

=___________

5. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቁልቁል ቀንሱ፡፡

ሀ.	ለ.	ሐ.
98	120	398
- 79	-110	- 99
=_____	=_____	=_____

አስተዉሉ

እያንዳንዱን ቁጥር ስንቀንስ በየቁጥር ቤት ዋጋዉ ነው፡፡

2.2.1 በብድርና ያለ ብድር መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *ቁጥሮችን በብድርና ያለ ብድር መቀነስ*

ምሳሌ 3

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች በየቁጥር ቤት ዋጋቸዉ ያለ ብድር ቀንሱ፡፡

   ሀ. $98 - 72 =$ __ ለ. $220 - 110 =$ _

   ሐ. $398 - 92 =$ _

መፍትሔ

	ሀ			ለ				ሐ		
	የ10 ቤት	የ1 ቤት		የ100 ቤት	የ10 ቤት	የ1 ቤት		የ100 ቤት	የ10 ቤት	የ1 ቤት
-	9	8	-	2	2	0	-	3	9	8
	7	2		1	1	0			9	2
=	2	6	=	1	1	0	=	3	0	6
ስለዚህ 98- 72=**26**			ስለዚህ 220 -110=**110**				ስለዚህ 398- 92=**306**			

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በየቁጥር ቤት ዋጋቸዉ በብድር ቀንሱ፡፡

   657 — 429 = ?

ከ7 ላይ 9 መቀነስ ስለማይቻል ከ5 አስሮች 1 አስር እንበደራለን። 10 + 7 = 17 አንዶች ። አንዶችን ቀንሱ። ስለዚህ 17-9 =8	በመቀጠል አስሮችን ቀንሱ። 4-2=2	በመጨረሻም መቶዎችን ቀንሱ። 6-4=2
17 657 − 429 8	4 657 −429 28	657 −429 228
ስለዚህ 657-429= 228		

መልመጃ 2.2

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.
535 − 202 =____	684 − 23 =____	653 − 271 =____	513 − 22 =____

2.3 መደመር እና መቀነስን የያዙ የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *በዕለት ተዕለት ህይወታቸዉ ዉስጥ መደመር እና መቀነስን መተግበር*

የቡድን ስራ 2.3

1. አንድ የእንቁላል ነጋዴ ከገጠር 351 እንቁላሎችን ገዝቶ ወደ ቤት ሲገባ 35 እንቁላሎች መሰበራቸውን አየ፡፡ ከቀሩት ውስጥ 70ውን ቢሸጥ ስንት እንቁላሎች ቀሩት? ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት፡፡

2. አንድ ቀን ጠዋት አንድ ዳቦ ቤት 384 ዳቦዎችን ለመሸጥ አዘጋጅቶ 290 ብቻ ሸጠ፡፡ ያልተሸጡ ዳቦዎች ብዛት ስንት ነዉ?

3. ጎበዟ ተማሪ ከክፍል የላቀ ዉጤት በማምጣቷ ትምህርት ቤቱ የ650 ብር መፅሐፍት ሸለማት፡፡ ጎበዟ ተማሪ ከተሸለመችዉ መፅሐፍ ዉስጥ የ250 ብሩን ለጓደኛዋ ሰጠቻት፡፡ ጎበዟ ተማሪ የስንት ብር መፅሐፍት ቀራት?

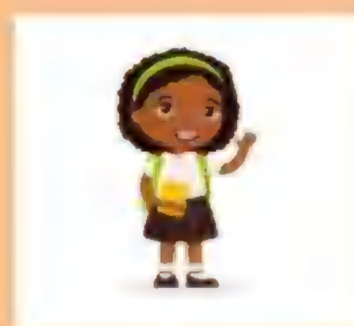

አስተዉሉ

✍ ለቃላት ፕሮብሌሞች መፍትሔ ሲፈለግ፡-

- *መጀመሪያ ጥያቄዉን ደጋግሞ አንብቦ መረዳት፡፡*
- *ቀጥሎ የተሰጠዉንና የሚፈለገዉን መለየት፡፡*
- *በመጨረሻም መልሱን ማግኘት፡፡*

ምሳሌ 4

1. በቁም ሳጥኑ ዉስጥ 4 ሱሪዎች፣6 ቲሸርቶችና 3 ሸሚዞች አሉ፡፡

ሀ. በቁም ሳጥኑ ዉስጥ ያሉት ልብሶች ብዛት ስንት ነዉ?

ለ. የቲሸርቶች ብዛት ከሱሪዎች ብዛት በስንት ይበልጣል?

ሐ. የሸሚዞች ብዛት ከቲሸርቶች ብዛት በስንት ያንሳል?

መፍትሔ

ሀ. በአጠቃላይ በቁም ሳጥኑ ዉሰጥ ያሉ ልብሶች ብዛት

= 4+6+3

= 13 ልብሶች

ለ. 6-4 =2

ስለዚህ የቲሸርቶች ብዛት ከሱሪዎች በ2 ይበልጣል።

ሐ. 6-3=3

ስለዚህ የሸሚዞች ብዛት ከቲሸርቶች በ3 ያንሳል።

2. አንድ ትምህርት ቤት በመጀመሪያ አመት 536 ዴስኮችን ገዛ። በሚቀጥለው አመት ደግሞ 287 ቢገዛ በሁለቱ አመታት ውስጥ ስንት ዴስኮችን ገዛ?

መፍትሔ ትምህርት ቤቱ የገዛቸው ዴስኮች ብዛት

=መጀመሪያ አመት የተገዛው+ በሚቀጥለዉ አመት የተገዛዉ

= 536+287

= 823

3. ወ/ሮ ኤደን 850 ብር ይዘዉ ወደ ገበያ ሄዱ። በ130 ብር ለልጃቸዉ መፅሐፍ ገዝተዉ ተመለሱ። ወ/ሮ ኤደን ስንት ብር ቀራቸዉ?

መፍትሔ ወ/ሮ ኤደን የቀራቸዉ ብር

= ወደ ገበያ ይዘዉ የሄዱት ብር – መፅሐፍ የገዙበት ብር

= 850 – 130=720

መልመጃ 2.3

1. የራሄል ወላጆች ለአንድ ትምህርት ቤት 60 አጋዥ የሂሳብ መፅሐፍትና 50 አጋዥ የእንግሊዘኛ መፅሐፍት በስጦታ አበረከቱ፡፡ የራሄል ወላጆች በአጠቃላይ ለትምህርት ቤቱ ስንት አጋዥ መፅሐፍት አበረከቱ?
2. በአንድ ትምህርት ቤት ዉስጥ በአጠቃላይ 60 የ2ኛ ክፍል ተማሪዎች አሉ፡፡ 34ቱ ሴት ተማሪዎች ቢሆኑ በክፍሉ ዉስጥ ስንት ወንድ ተማሪዎች አሉ?
3. ብርሃኑ 45 የእንቁላል ጣይ ዶሮዎች እና 15 በጎች ገዝቶ ያረባል፡፡ ብርሃኑ በድምሩ ስንት የቤት እንስሳት አሉት?
4. የአቤል እድሜ ከወንድሙ እድሜ በ4 ዓመት ያንሳል፡፡ የወንድሙ እድሜ አሁን 12 ዓመት ነዉ፡፡ የአቤል እድሜ ስንት ነዉ?

የምዕራፍ ሁለት ማጠቃለያ

- ቁጥሮችን ቁልቁል ስንደምር ከቀኝ በመጀመር የአንድ ቤትን ከአንድ ቤት ጋር፣የአስር ቤትን ከአስር ቤት ጋር እና የመቶ ቤትን ከመቶ ቤት ጋር እንደምራለን፡፡
- እያንዳንዱን ቁጥር ስንቀንስ በየቁጥር ቤት ዋጋዉ ነው፡፡
- ለቃላት ፕሮብሌሞች መፍትሔ ሲፈለግ፡-መጀመሪያ ጥያቄዉን ደጋግሞ አንብቦ መረዳት፣ቀጥሎ የተሰጠዉንና የሚፈለገዉን መለየት፣በመጨረሻም መልሱን ማግኘት፡፡
- ባለ 2 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን ከባለ 3 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ጋር ያለ አለኝታና በአለኝታ መደመር ይቻላል፡፡
- ባለ 2 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን ከባለ 3 ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ጋር ያለ ብድርና በብድር መቀነስ ይቻላል፡፡

የምዕራፍ ሁለት ማጠቃለያ መልመጃ

✍ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ፡፡

1. ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮችን ከባለ ሶስት ሆሄ ቁጥሮች ጋር መደመር ይቻላል፡፡
2. ቁጥሮችን ስንደምርም ሆነ ስንቀንስ የቁጥር ቤት ዋጋን እንጠቀማለን፡፡
3. ቁጥሮችን ስንቀንስ ከቀኝ በመጀመር ነዉ፡፡

✍ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ፡፡

1. 345+23=_______

 ሀ. 575 ለ. 368 ሐ. 548 መ. 322

2. 568+213=_______

 ሀ. 355 ለ. 761 ሐ. 781 መ. 661

3. 468-351=_______

 ሀ. 819 ለ. 217 ሐ. 710 መ. 117

4. 781-659=_______

 ሀ. 122 ለ. 920 ሐ. 120 መ. 459

5. አብደላ 56 ብር አለው፡፡ 134 ብር አባቱ እና 54 ብር እህቱ ጨመሩለት፡፡ በአጠቃላይ አብደላ ስንት ብር አለው?

ሀ. 188 ለ. 110 ሐ. 244 መ. 190

✍የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ፡፡

1. ደምሩ፡፡

ሀ. 178 +221 =___	ለ. 516 +427 =___	ሐ.331 +63 =___	መ.444 +97 =___

2. ቀንሱ፡፡

ሀ. 98 -47 =____	ለ.494 -37 =____	ሐ. 274 - 138 =____	መ. 849 -238 =____

3. የአቤነዘር ቤተሰቦች በግቢያቸዉ ዉስጥ የከተማ ግብርናን በመጠቀም 12 የጥቅል ጎመን ችግኝ፣10 የቆስጣ ችግኝ እና 11 የሰላጣ ችግኝ አትክልቶችን ተከሉ፡፡ በአጠቃላይ የአቤነዘር ቤተሰቦች ስንት የአትክልት ችግኞችን ተከሉ?

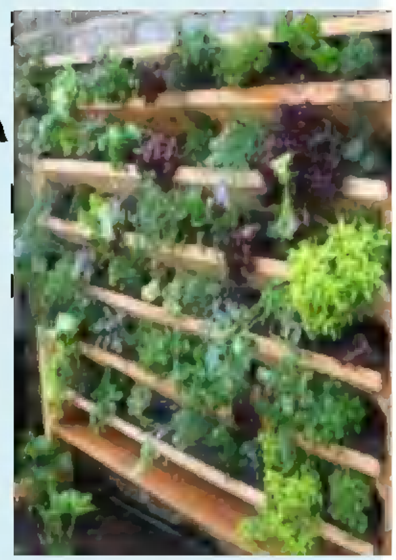

4. ባለፈዉ ዓመት በትምህርት ቤት የወላጆች ቀን ሲከበር ተማሪዎች ከወላጆቻቸዉ ጋር በመሆን 342 ችግኞችን ተከሉ። በዚህ አመት ደግሞ 560 ችግኞትን ተከሉ። ከተተከሉት ችግኞች ዉስጥ 105 ችግኞች አልፀደቁም።በሁለቱ አመታት ዉስጥ ስንት ችግኞች ፀደቁ?

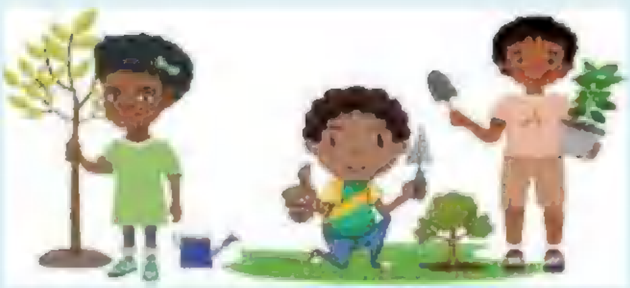

5. ተማሪዎች በዕረፍት ሰዓታቸዉ ከወላጆቻቸዉ ጋር በኢትዮጵያ ያሉ ታሪካዊ ቦታዎችን ለመጎብኘት ሄዱ።ከነዚህ ተማሪዎች ዉስጥ 246ቱ ላሊበላን፣ 204ቱ አክሱምን እና 215ቱ ሶፍዑመር ዋሻን ጎበኙ።በአጠቃላይ ወደ ጉብኝት የሄዱ ተማሪዎች ብዛት ስንት ነዉ?

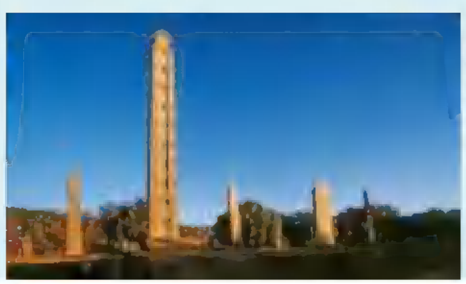
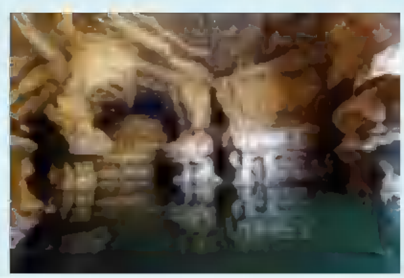

ምዕራፍ 3 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማባዛት

የምዕራፉ የመማር ውጤት፦ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- ባለሁለት ሆሄ ቁጥሮችን በባለአንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛትን ትረዳላችሁ፡፡

3.1 እስከ 20 ያሉ ቁጥሮችን በ2 ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *እስከ 20 ያሉ ቁጥሮችን በ2 ማባዛትን መረዳት*

የቡድን ስራ 3.1

1. በእያንዳዱ ሳጥን ዉስጥ የሚገኙትን አፕሎች እና ኳሶች በመቁጠር የማባዛት ዉጤቱን በባዶ ቦታዉ ላይ ሙሉ፡፡

ሀ.

2	2
2×2=__	

ለ.

3	3
3×2=__	

ሐ.

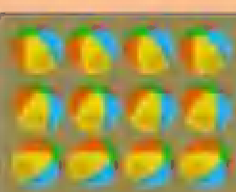	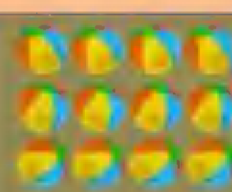
12	12
12×2=__	

2. በምሳሌዉ መሰረት ማባዛቱን በመደመር ግለፁ፡፡

ሀ.3×2= 3+3 ሐ.13×2= ___

ለ.5×2= ___ መ.16×2= ___

አስተዉሉ

- ቁጥሮችን በሁለት ማባዛት ማለት እጥፍ ማድረግ ነዉ፡፡
- ማባዛትን በመደመር መግለፅ እንችላለን፡፡

ምሳሌ 1

1. በእያንዳንዱ ሳጥን ዉስጥ የሚገኙትን ሳይክሎች እና ቢራቢሮዎች በመቁጠር የማባዛት ዉጤቱ ሲገለፅ፡

ሀ.

3	3	6
3× 2 = 3+3 =6		

ለ.

		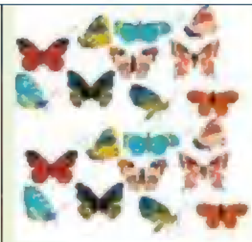
10	10	20
$10\times 2 = 10+10=20$		

2. በማባዛት የተቀመጡትን በመደመር ግለፁ::

ሀ.9×2= ___ ለ.13×2= ___

መፍትሔ

ሀ.$9\times 2 = 9+9 =18$ ለ.$13\times 2 = 13+13 =26$

3. የ11 እጥፍ ስንት ነዉ::

መፍትሔ

የ11 እጥፍ ማለት 11ን በ2 ማባዛት ማለት ነዉ::

$11\times 2 = 11+11 =22$

መልመጃ 3.1

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች አባዙ::

ሀ.6×2= ___ ለ.10×2= ___

ሐ.16×2=___ መ.19×2= ___

2. በማባዛት የተቀመጡትን በመደመር ግለፁ፡፡

ሀ. 7×2= __ ለ. 14×2= ___

ሐ. 17×2=___ መ. 20×2= ___

3. የሚከተለዉን ሰንጠረዡን አሟሉ፡፡

×	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2									

4. መደመሩን በማባዛት ግለፁ፡፡

18 + 18

____

3.2 እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ2 እና በ10 ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በ2 እና በ10 ማባዛትን መረዳት*

ተግባር 3.1

1. የሚከተሉትን ምስሎች በመመልከት ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ.

4	4
4× _ = 8	

ለ.

10	10
10× 2 = ____	

አስተዉሉ

- በአስር የተባዙ ቁጥሮች መጨረሻቸዉ ዜሮ ነዉ።
- የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ2 እየዘለልን ስንቆጥር የ2 ብዜቶችን እናገኛለን።
- የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ10 እየዘለልን ስንቆጥር የ10 ብዜቶችን እናገኛለን።

ምሳሌ 2

1. ሳጥኑን የሚወክሉ ሙሉ ቁጥሮችን ፈልጉ፡፡

ሀ. $10 \times 4 = \square$ ለ. $18 \times 10 = \square$

ሐ. $94 \times 2 = \square$

መፍትሔ

ሀ. $40 \times 10 =$ 400   ለ. $18 \times 10 =$ 180

ሐ. $94 \times 2 =$ 188

2. እስከ 10 ያሉ የሁለት ብዜቶችን በ2 እየዘለልን በቁጥር መስመር ስናስቀምጥ

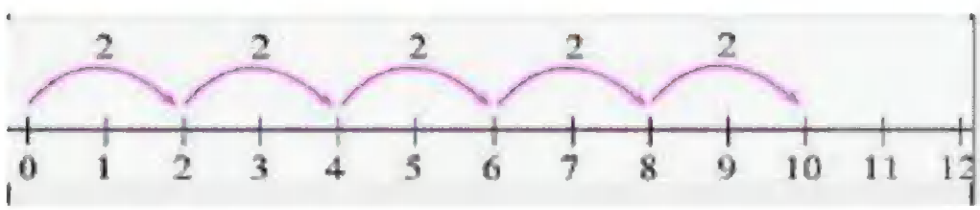

3. እስከ 100 ያሉ የአስር ብዜቶችን በ10 እየዘለልን በቁጥር መስመር ስናስቀምጥ

መልመጃ 3.2

1. ሳጥኑን የሚወክሉ ሙሉ ቁጥሮችን ፈልጉ፡፡

ሀ. $73 \times 2 = \square$ ለ. $96 \times 2 = \square$

ሐ. $54 \times 10 = \square$ መ. $67 \times 10 = \square$

2. ከ30 እስከ 40 ያሉትን የሁለት ብዜቶች በሁለት እየዘለላችሁ በቁጥር መስመር ላይ አመልክቱ።

3. ከ40 እስከ 90 ያሉትን የአስር ብዜቶች በአስር እየዘለላችሁ በ ቁጥር መስመር ላይ አመልክቱ።

3.3 እስከ 100 ያሉ ሙሉቁጥሮችን በ 0 እና 1 ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *እስከ 100 ያሉ ሙሉቁጥሮችን በ 0 እና በ1 ማባዛትን መረዳት*

የቡድን ስራ 3.2

1. ምስሉን በማየት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።

ሀ. ዜሮ በማባዛት ያለዉን ልዩ ባህርይ ተወያዩበት።

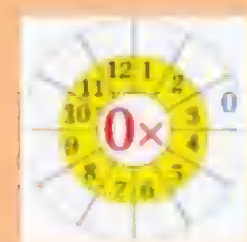

ለ. ማንኛዉም ሙሉ ቁጥር በዜሮ ሲባዛ ዉጤቱ ምን ይሆናል?

2. ከስዕሉ ምን ተረዳችሁ? ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።

አስተዉሉ

- ማንኛዉም ቁጥር በ0 ሲባዛ ብዜቱ 0 ነዉ።
- ማንኛዉም ቁጥር በ1 ሲባዛ ብዜቱ ራሱ ቁጥሩ ነዉ።

ምሳሌ 3

1. የዜሮ ብዜት በቁስ ሲገለፅ

ባዶ ቅርጫት	ባዶ ቅርጫት	ባዶ ቅርጫት	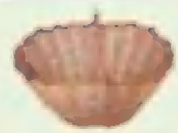 ባዶ ቅርጫት
0	0	0	0
0+0+0+0=4×0=0			

2. የዜሮ ብዜት በቁጥር ሲገለፅ

ሀ. $0+0=2\times0=0$

ለ. $0+0+0=3\times0=0$

ሐ. $0+0+0+0=4\times0=0$

3. የአንድ ብዜት በቁሶች ሲገለፅ

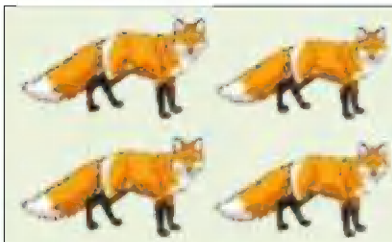	የምትመለከቷቸዉ ቀይ ቀበሮዎች ናቸዉ። ብዛታቸው ደግሞ 4 ነው። ስለዚህ 4×1 =4

4.የአንድ ብዜት በቁጥር ሲገለፅ

ሀ.5× 1=5

ለ.78×1=78

ሐ.100×1=100

መልመጃ 3.3

ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

ሀ. 9× 0 =__ ለ. 44× 0 =__

ሐ. 21× 0 = __ መ. 7× 1 =__

ሠ. 99× 1 =__ ረ. 34× _ =34

3.4.እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በ3፣4፣5፣6፣7፣8 እና በ9 ማባዛት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *ሙሉ ቁጥሮችን በ3፣4፣5፣6፣7፣8 እና በ9 ማባዛትን መረዳት*

ተግባር 3.2

የሚከተሉትን ቁጥሮች አባዙ፡፡

ሀ.7×3=__ ለ.12× 4=__ ሐ.18 × 5=__

መ.50× 7=__ ሠ.11 × 8=__ ረ.27× 9=__

አስተዉሉ

- ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ሙሉ ቁጥር ሲባዙ
  - ✓ መጀመሪያ የአንድ ቤት ሆሄ አባዝቶ የሚገኘዉን ብዜት በአንድ ቤት መፃፍ
  - ✓ ቀጥሎ የአስር ቤት ሆሄን አባዝቶ ብዜቱ ባለ አንድ ሆሄ ከሆነ በአስር ቤት፣ብዜቱ ባለ ሁለት ሆሄ ከሆነ ደግሞ በአስርና በመቶ ቤት መፃፍ
- ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛት እንችላለን፡፡

ምሳሌ 4

1. ማባዛትን በቁሶች ስናስቀምጥ

6	6	6
$6 \times 3 = 6 + 6 + 6 = 18$		

2. የ4፣5፣6፣7፣8 እና የ9 ብዜቶች በተለያየ መንገድ ሲገለፁ

የ4 ብዜት	የ5 ብዜት	የ6ብዜት
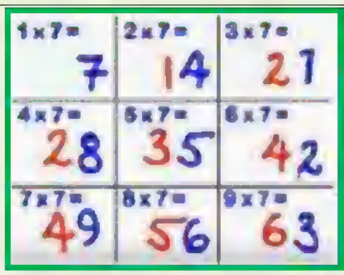		
የ7 ብዜት	የ8 ብዜት	የ9 ብዜት

3. 31ን በ3 ስናባዛ

በቅድሚያ የአንድ ቤትን ማባዛትና ዉጤቱን በአንድ ቤት መፃፍ 3× 1 =3	በመቀጠል የአስር ቤትን ማባዛትና ዉጤቱን በአስር ቤት መፃፍ 3× 3 =9
31 ×3 3	31 ×3 93
31× 3 =93	

4. 23ን በ4 ስናባዛ

በቅድሚያ የአንድ ቤትን ማባዛትና ውጤቱን በአንድ ቤት መፃፍ 4× 3 =12 አንድ አስርና 2 አንዶች ስለዚህ 2ን ፅፈን 1ን አለን፡፡	በመቀጠል የአስር ቤትን ማባዛት 4× 2 =8 ከዚያም 8ን ከቀሪው ጋር መደመር 8+1=9 ውጤቱን በአስር ቤት መፃፍ
1 አለን 23 ×4 _2	23 ×4 92
ስለዚህ 23× 4 =92	

መልመጃ 3.4

1.የሚከተሉትን አባዙ፡፡

ሀ. 13× 3=_____

ሐ. 13× 8=_____

ሠ. 98× 6=_____

ሰ. 11× 9=_____

ለ .12× 5=_____

መ .56× 4=_____

ረ .84 × 7=_____

ሸ .24× 8=_____

3.5 የቃላት ፕሮብሌሞች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- *እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በዕለት ተዕለት ህይወታቸዉ ዉስጥ በቃላት ፕሮብሌሞች ማባዛትን መተግበር*

የቡድን ስራ 3.3

1. ከ1ኛ እስከ 8ኛ ክፍል ላሉ ተማሪዎች የመፅሐፍ ሽልማት ተዘጋጀ።በእያንዳንዱ የክፍል ደረጃ የሚሸለሙ ተማሪዎች ብዛት አራት ቢሆኑ ስንት የሽልማት መፅሐፍት ያስፈልጋሉ?
2. በአንድ ትምህርት ቤት መማሪያ ክፍል ዉስጥ 20 ዴስኮች ይገኛሉ። በእያንዳንዱ ዴስክ ላይ ሁለት ተማሪዎች ቢቀመጡ በአጠቃላይ በክፍሉ ዉስጥ ስንት ተማሪዎች ይገኛሉ?

ምሳሌ 5

1. በአንድ ክፍል ዉስጥ 4 ቡድኖች አሉ። በእያንዳንዱ ቡድን ዉስጥ 5 ተማሪዎች ቢኖሩ በአጠቃላይ በክፍሉ ዉስጥ ስንት ተማሪዎች አሉ?

መፍትሔ ቡድኖቹ አምስት አምስት ተማሪዎች ስለሚይዙ

$=5+5+5+5=4\times5=20$

2. በአንድ ትምህርት ቤት ዉስጥ የሚገኙ ተማሪዎች የትምህርት ቤቱን ማህበረሰብ ከኮሮና ቫይረስ ለመጠበቅ 12 የእጅ መታጠቢያዎችን በ6 የተለያዩ ቦታዎች ላይ ቢያስቀምጡ በአጠቃላይ በትምህርት ቤቱ ዉስጥ ስንት የእጅ መታጠቢያዎች ይገኛሉ?

መፍትሔ

12 የእጅ መታጠቢያዎች በ6 የተለያዩ ቦታዎች

12+12+12+12+12+12

=12x6

=72

3. በአንድ የመኪና መሸጫ ዉስጥ 36 የቤት መኪናዎች አሉ፡፡ የእያንዳንዳቸዉ መኪኖች የእግር ጎማ ብዛት 4 ቢሆን በአጠቃላይ የመኪናዎች የእግር ጎማ ብዛት ስንት ነዉ?

መፍትሔ

እያንዳንዱ የቤት መኪና 4 ጎማዎች ስላሉት

36+36+36+36

=4×36 =144

መልመጃ 3.5

1. ወ/ሮ አሚና 4 ተማሪ ልጆች አሏት፡፡ እያንዳንዳቸዉ ስምንት የመማሪያ ደብተሮች ያስፈልጋቸዋል፡፡ ወ/ሮ አሚና በአጠቃላይ ስንት ደብተሮች መግዛት አለባቸዉ?
2. አንድ ባለ ሱቅ በአንድ ቀን 9 ኪሎ ግራም ስኳር ሸጠ፡፡ የአንዱ ኪሎ ግራም ስኳር ዋጋ 28 ብር ቢሆን በአጠቃላይ ባለ ሱቁ በአንድ ቀን ስንት ብር ሸጠ?

3. አቶ ሄኖክ 7 የፓፓያ ችግኝ መደቦች አሉት፡፡ በእያንዳንዱ መደብ 43 የፓፓያ ችግኞች ተከለ፡፡ አቶ ሄኖክ በአጠቃላይ ስንት የፓፓያ ችግኞች ተከለ?

4. በአንድ ትምህርት ቤት የሚገኙ 40 የሁለተኛ ክፍል ተማሪዎች ከወላጆቻቸዉ ጋር በመወያየት ለተቸገሩ አረጋዉያን ለመደገፍ አምስት አምስት ብር አዋጡ፡፡ አረጋዉያንን ለመደገፍ ተማሪዎች በአጠቃላይ ስንት ብር አዋጡ?

የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ

- ቁጥሮችን በሁለት ማባዛት ማለት እጥፍ ማድረግ ነዉ።
- ማባዛትን በመደመር መግለፅ እንችላለን።
- በአስር የተባዙ ቁጥሮች መጨረሻቸዉ ዜሮ ነዉ።
- የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ2 እየዘለልን ስንቆጥር የ2 ብዜቶችን እናገኛለን።
- የቁጥር መስመርን በመጠቀም ከ0 ጀምረን በ10 እየዘለልን ስንቆጥር የ10 ብዜቶችን እናገኛለን።
- ማንኛዉም ቁጥር በ0 ሲባዛ ብዜቱ 0 ነዉ።
- ማንኛዉም ቁጥር በ1 ሲባዛ ብዜቱ ራሱ ቁጥሩ ነዉ።
- ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ አንደ ሙሉ ቁጥሮች ስናባዛ መጀመሪያ የአንድ ቤት ሆሄን አባዝቶ የሚገኘዉን ብዜት በአንድ ቤት መፃፍ፣ቀጥሎ የአስር ቤት ሆሄን አባዝቶ ብዜቱን በአስርና በመቶ ቤት መፃፍ ይገባናል።
- ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛት እንችላለን።

የምዕራፍ ሶስት ማጠቃለያ መልመጃ

☞ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. ማንኛዉም ቁጥር በ0 ሲባዛ ብዜቱ 0 ይሆናል ።
2. ማንኛዉም ቁጥር በ1 ሲባዛ ብዜቱ ራሱ ቁጥሩ ይሆናል።
3. ቁጥሮችን በ2 ማባዛት እና እጥፍ ማድረግ እኩል ናቸዉ።
4. ማንኛዉም ቁጥር የ10 ብዜት ሊሆን ይችላል።
5. ባለ2 ሆሄ ቁጥርን በባለ አንድ ሆሄ ቁጥር ማባዛት ይቻላል።

☞ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ።

1. ከሚከተሉት ቁጥሮች ዉስጥ የ10 ብዜት የሆነዉ የቱ ነው?

   ሀ. 200　　ለ.406

   ሐ. 852　　መ.126

2. ከሚከተሉት ቁጥሮች ዉስጥ የ2 ብዜት የሆነዉ የቱ ነው?

   ሀ. 11　　ለ.12

   ሐ. 15　　መ.17

3. $8 \times 34 =$ ________

   ሀ. 42　　ለ. 56

   ሐ. 252　　መ.272

4. ከሚከተሉት ዉስጥ ትክክል ያልሆነዉ የቱ ነዉ?

ሀ. $4 \times 10 = 40$ ለ. $30 \times 0 = 0$

ሐ. $12 \times 12 = 144$ መ. $40 \times 1 = 1$

☞ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ::

1. የሚከተሉትን አባዙ::

ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.	ሠ.	ረ.
12	11	28	83	99	76
×3	×7	×5	×6	×9	×8
= ___	= ___	= ___	= ___	= ___	= ___

2. ሰንጠረዡን ሙሉ::

×	3	4	5	6	7	8	9	10
9								
13								
34								
78								
97								

3. በአንድ ቤተ-መፅሐፍት ዉስጥ 4 የመፅሐፍ መደርደሪያዎች አሉ::እያንዳንዳቸዉ መደርደሪያዎች 79 መፅሐፍትን የመያዝ አቅም አላቸዉ::በመደርደሪያዎች ላይ በአጠቃላይ ስንት መፅሐፍት አሉ?

ምዕራፍ 4 ግማሽ እና ሩብ

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *በግማሽ እና በሩብ እኩል መካፈልን ትረዳላችሁ፡፡*
- *ግማሽን እና ሩብን በቁጥር መስመር ላይ ትገልፃላችሁ፡፡*

4.1 ግማሾች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *እኩል መከፋፈልን መረዳት*
- *ቁሳቁሶችን በቡድን በቡድን እኩል ሁለት ቦታ መከፋፈል*
- *በየተለያዩ አገላለጽ ግማሾችን መግለጽ*

የቡድን ስራ 4.1

1. **ተማሪዎች በየቡድናችሁ አንድ ወረቀት አዘጋጁ፡፡ የተዘጋጀዉን ወረቀት ለሁለት እኩል እጠፉት ፡፡ ከታጠፈበት ላይ በጥንቃቄ ለሁለት ቁረጡት፡፡ የተቆረጡት ወረቀቶችና መጀመሪያ ያዘጋጃችሁት ወረቀት ምን ልዩነት እንዳለዉ ከመምህራችሁ ጋር**

ተወያዩበት።

2. ተማሪዎች አንድ ክብ የሆነ ስዕል ሳሉና በትክክል ለሁለት እኩል በእርሳስ ከፍላችሁ ግማሹን የተለየ ቀለም ቀቡት። ምን እንደተረዳችሁ ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።

አስተዉሉ

✍ አንድን ሙሉ ነገር ለሁለት እኩል ስንከፍል ግማሽ ይሆናል፡

ምሳሌ 1

1. ግማሽን በቁሶች ስንገልጽ

ሀ	ለ.	ሐ.
ሙሉ	ለሁለት እኩል እየተከፈለ	ግማሽ
ከላይ የምንመለከተዉ ብርቱካንን እኩል በመክፈል ግማሽን እንዴት እንደምናገኝ ነዉ።		

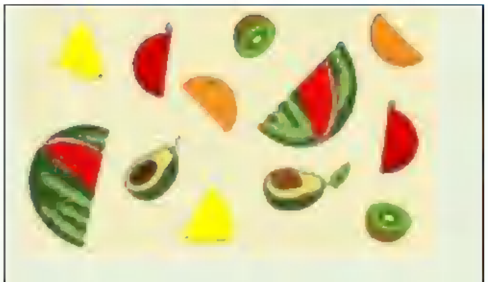

እኩል የተከፈሉ ፍራፍሬዎች

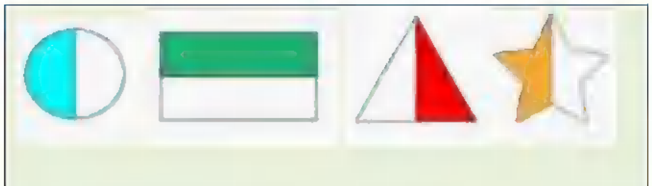

ከላይ የተቀቡት የተለያዩ ቅርጾች ግማሽን ያመለክታሉ።

2. ግማሽ በቁጥር መስመር ሲገለፅ

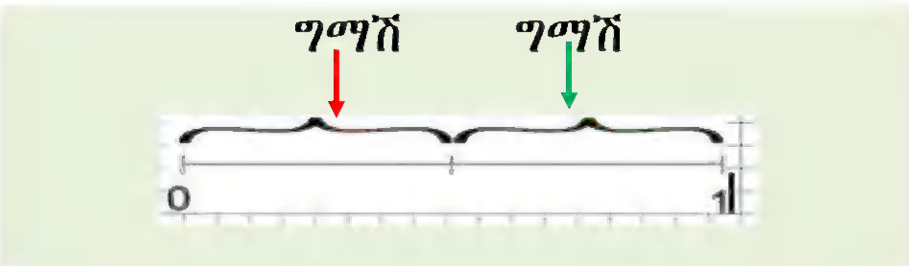

3. የቁሶችን ስብስብ በቡድን በቡድን እኩል ሁለት ቦታ ስንከፍል

	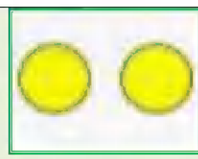	
አንድ ስብስብ	ሁለት ስብስቦች	

መልመጃ 4.1

1. አንድ ሙሉ ስንት ግማሾች አሉት?
2. የሚከተሉትን ምስሎች በማየት ግማሹን ብቻ ቀቡ።

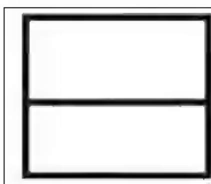	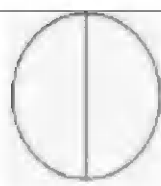	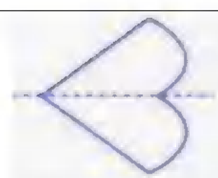	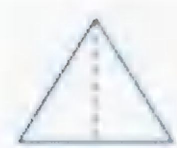
ሀ.	ለ.	ሐ.	መ.

4.2 ሩቦች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች፡

- *ቁሶችን ደርድሮ በሩብ በሩብ መለየት*
- *ሩብን የተለያዩ ስልቶችን በመጠቀም መወከል*
- *የክፍል-ክፍል-ሙሉ ግንኙነቶችን ማስታወስ*

የቡድን ስራ 4.2

1. ተማሪዎች በየቡድናችሁ አንድ ወረቀት አዘጋጁ። የተዘጋጀዉን ወረቀት ለሁለት እኩል እጠፉት። የታጠፈዉን እንደገና በድጋሜ እኩል ለሁለት እጠፉት። ከታጠፈበት ላይ በጥንቃቄ ለአራት ቁረጡት። የተቆረጡት ወረቀቶችና መጀመሪያ ያዘጋጃችሁት ወረቀት ምን ልዩነት እንዳላቸዉ ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።
2. ሩብን በቁጥር መስመር ማስቀመጥ ይቻላል? ከመምህራችሁ ጋር ተወያዩበት።

አስተዉሉ

- አንድን ሙሉ ነገር ለአራት እኩል ስንከፍል ሩብ ይሆናል።

ምሳሌ 2

1.ቁሶችን በሩብ ስንገልፅ

ሀ. ለ.

ሙሉ	ግማሽ	ሩብ

ሙሉ	ግማሽ	ሩብ

2. ሩብን በማጥቆር ስንገልፅ

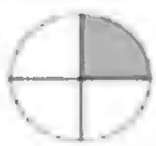

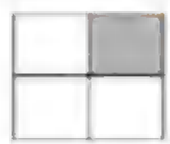

የጠቆረዉ ክፍል ሩብ ነዉ	የጠቆረዉ ክፍል ሩብ ነዉ

3.የቁሶችን ስብስብ በቡድን በቡድን እኩል አራት ቦታ ስንከፍል

አንድ ሙሉ ስብስብ	ሁለት ስብስብ	አራት ስብስብ

4. ሩብ በቁጥር መስመር ሲገለፅ

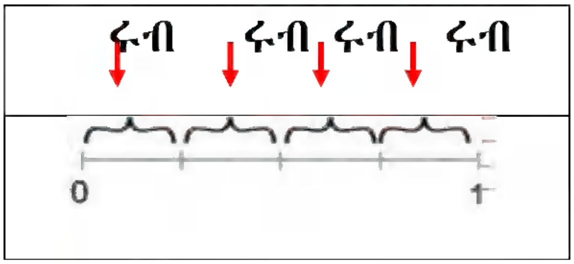

መልመጃ 4.2

1. አንድ ሙሉ ስንት ሩቦች አሉት?
2. ሁለት ሩቦች ስንት ግማሽ ይሆናሉ?
3. የሚከተሉትን ምስሎች ሩብን እንዲያመለክቱ አድርጋችሁ አጥቁሩ::

ሀ.

ለ.

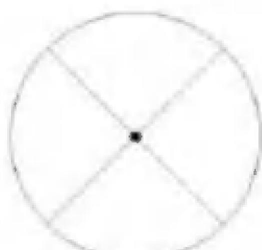

ሐ.

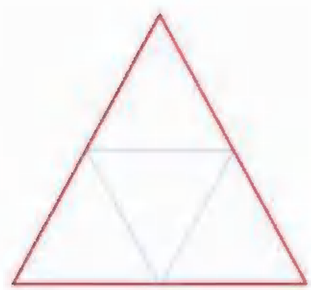

የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ

- አንድን ሙሉ ነገር ለሁለት እኩል ስንከፍል ግማሽ ይሆናል።
- አንድን ሙሉ ነገር ለአራት እኩል ስንከፍል ሩብ ይሆናል።
- አራት ሩቦች አንድ ሙሉ ይሆናሉ።
- ስምንት ሩቦች ሁለት ሙሉ ይሆናሉ።
- አራት ግማሾች ሁለት ሙሉ ይሆናሉ።

የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ መልመጃ

☞ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. ሁለት ሩቦች አንድ ግማሽ ይሆናሉ።
2. አንድ ሙሉ አራት ሩቦችን ይይዛል።
3. አንድን ብርቱኳን ለአራት እኩል ብንከፍል ግማሽን እናገኛለን።
4. ሁለት ሩቦች አራት ግማሽን ይሰጣሉ።

☞ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ።

1. ሁለት ግማሾች እኩል የሚሆኑት ከየትኛዉ ጋር ነዉ?

   ሀ. ሁለት ሩቦች ለ. አንድ ሙሉ

   ሐ. ሶስት ሩቦች መ. ሁለት ሙሉ

2. ስምንት ሩቦች ስንት ሙሉ ይሆናሉ?

   ሀ. 2 ለ.4 ሐ.1 መ.5

3. አንድን ሙሉ ነገር ለአራት እኩል ስንከፍል ስንት ሩቦች እናገኛለን?

   ሀ.2 ለ.4 ሐ.6 መ.5

4. የአንድ ሙሉ ነገር ግማሽ ስንት ሩቦችን ይይዛል?

   ሀ.4 ለ.6 ሐ.8 መ.2

5. ከዚህ በታች ያለዉ ምስል የተቀባዉ ምን ያህሉ ነዉ?

ሀ. ሩብ   ለ. ግማሽ

ሐ. ሁለት ሩቦች   መ. ሶስት ሩቦች

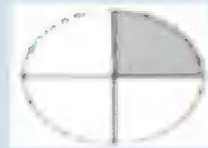

☞የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች በመጠቀም ግማሹን አጥቁሩ።

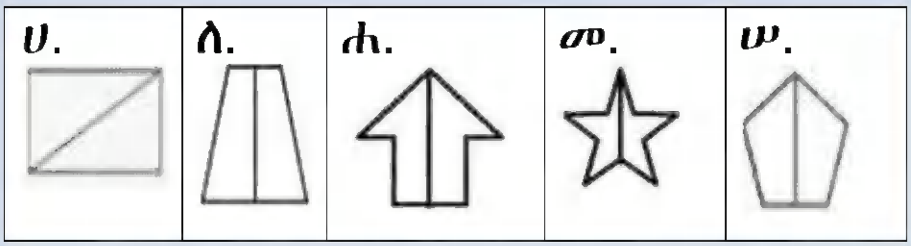

2. ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች በመጠቀም ሩቡን አጥቁሩ።

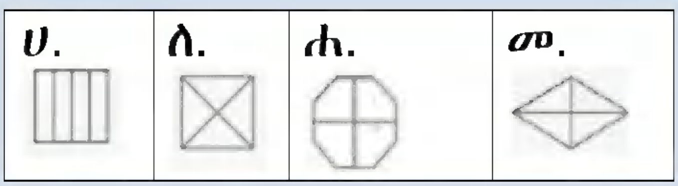

3. የሚከተሉትን ቅርፆች ለሁለት እኩል በመክፈል ግማሹን አጥቁሩ።

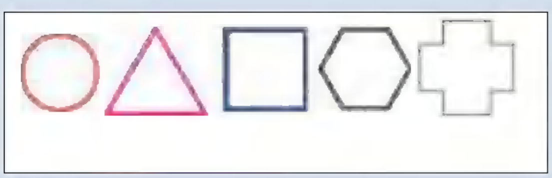

4. የሚከተሉትን ቅርፆች ለአራት እኩል በመክፈል ሩቡን አጥቁሩ።

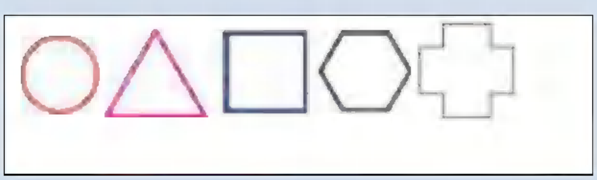

ምዕራፍ 5 ንድፎች

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች፡- ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *የንድፎችን መደጋገም ትረዳላችሁ፡፡*

5.1.አሃዳዊ ድግግሞሽ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *በተሰጠዉ ንድፍ ላይ አሃዳዊ ድግግሞሽን መለየት*

ተግባር 5.1

1.ቀጥሎ ከተዘረዘሩትን በማየት አሃዳዊ ንድፍ የሆኑትንና አሃዳዊ ንድፍ ያልሆኑትን ለዩ፡፡

ሀ.

ሐ. 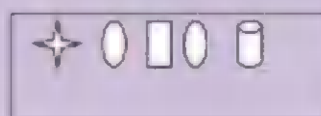

ለ.

መ. 3 4 3 4 3 4

ሠ. 1 2 1 3 2 4

2. ከላይ ያሉትን አሃዳዊ ንድፎች ባለ ስንት አሃድ እንደሆኑ ለዩ፡፡

አስተዉሉ

- አሃዳዊ ንድፎች ማለት አንድ አይነት ድግግሞሽ ያላቸዉ ስዕሎች፣ቁሶች እና ቁጥሮች ማለት ነዉ።
- በአሃዳዊ ንድፎች ጊዜ አንድ ቁጥር፣ስዕል ወይም ቁስ ብቻ ከተደጋገመ ባለ አንድ አሃድ፤ሁለት ቁጥሮች ወይም ቁሶች ብቻ ከተደጋገሙ ባለ ሁለት አሃድ፤ሶስት ቁጥሮች ወይም ቁሶች ብቻ ከተደጋገሙ ደግሞ ባለ ሶስት አሃድ እንላለን።

ምሳሌ 1

1. አሃዳዊ ድግግሞሽ በቁሶች

ሀ.	ለ	ሐ.
ባለ አንድ አሃድ	ባለ ሁለት አሃድ	ባለ ሶስት አሃድ

2. አሃዳዊ ድግግሞሽ በቁጥሮች

ሀ. 88888 ባለ አንድ አሃድ ነዉ።

ለ.14 14 14 14 ባለ ሁለት አሃድ ነዉ።

ሐ.576 576 576 576 ባለ ሶስት አሃድ ነዉ።

መልመጃ 5.1

1. አሃዳዊ ንድፍ የሆኑትን ለዩ።

ሀ. 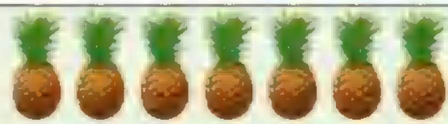	ለ. 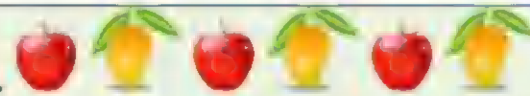
ሐ.	መ.78 78 68
ሠ.	ረ.657 657 657 657

2. ባለ ስንት አሃድ እንደሆነ ለዩ።

ሀ.55555	ለ.64 64 64 64	ሐ. 687 687 687 687
መ.2341 2341 2341 2341		ሠ. 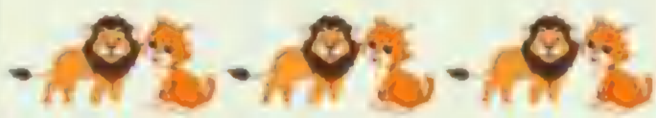

3. ባለ ሁለትና ባለ ሶስት አሃድ ንድፎችን በራሳችሁ ስሩ።

5.2. የጎደሉ ንድፍ አባላቶች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

- *በተደጋገመ ንድፍ ላይ ያሉ የጎደሉ አባላቶችን መሙላት*
- *ንድፎችን በማስረዘም በአቅራቢያ ያሉ አባላቶችን መገመት*

የቡድን ስራ 5.1

1.የጎደሉ አባላቶችን አሟሉ።

ሀ.	ለ.	ሐ.
መ. 234 234 - - -	ሠ. 5972 59_2 5972 _97_	

2.ንድፎቹን በማየት ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለዉን ፃፉ።

ሀ. 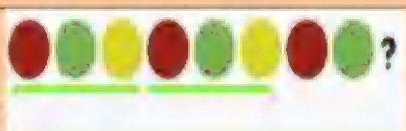	ለ. 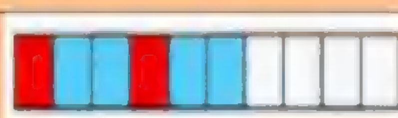
ሐ. 839 839 839 __	መ.7524 7524 7524 __

ምሳሌ 2

1. ለሚከተሉት ጥያቄዎች የጎደሉ አባላቶችን ሙሉ።

   ሀ. 18 18 -8 18 --

   ለ. 134 134 1-4

   ሐ. 7890 7890 7-9- 78–

   መ.

መፍትሔ

ሀ. 18 18 18 18 18	ለ. 134 134 134	ሐ. 7890 7890 7890 7890
መ. 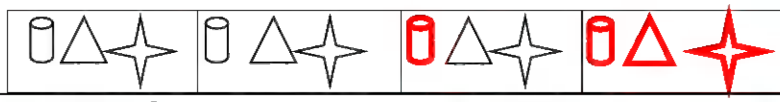		

2. ድግግሞሹን በማየት ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለዉን አስቀምጡ።

ሀ. 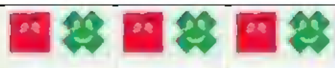 _ _	ለ. _ _
ሐ. 123 123 123 _ _ _	መ.5679 5679 5679 _ _ _ _

መፍትሔ

ሀ. 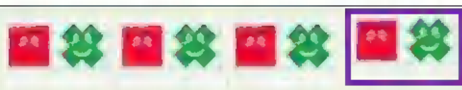	ለ.
ሐ.123 123 123 123	መ.5679 5679 5679 5679

መልመጃ 5.2

1. የጎደሉ አባላቶችን አሟሉ።

ሀ. 84 84 84 _4 84 ለ.909 909 909 _ _9

ሐ. 45789 45789 45789 4_7_9 45789

2. ንድፎቹን በማየት ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለዉን ፃፉ።

ሀ.77777_ _ ለ.49 49 49 49 49 _ _

ሐ. 5641 5641 5641 _ _ _ _

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ

- አሃዳዊ ንድፎች ማለት አንድ አይነት ድግግሞሽ ያላቸዉ ቁሶች፣ስዕሎች ወይም ቁጥሮች ማለት ነዉ።
- በአሃዳዊ ንድፎች ጊዜ አንድ ቁጥር፣ ስዕል ወይም ቁስ ብቻ ከተደጋገመ ባለ አንድ አሃድ፤ሁለት ቁጥሮች ወይም ቁሶች ብቻ ከተደጋገሙ ባለ ሁለት አሃድ፤ሶስት ቁጥሮች ወይም ቁሶች ብቻ ከተደጋገሙ ደግሞ ባለ ሶስት አሃድ እንላለን።

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ መልመጃ

☞ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ፡፡

1. □ ▽ □ △ □ ▽ □ △ ? ? ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለዉ የቱ ነዉ?

   ሀ. △ □ ለ. □ △

   ሐ. □ ▽ መ. ▽ □

2. በባዶ ቦታዉ ሊገባ የሚችለዉ ንድፍ የቱ ነዉ?

   ሀ. 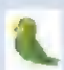 ለ.

   ሐ. 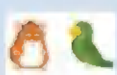 መ. 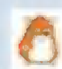

3. 6452 6452 6452 6_52 በጎደለዉ ቦታ ሊገባ የሚችለዉ ቁጥር የቱ ነዉ?

   ሀ.2 ለ.4

   ሐ.6 መ.5

4. 149 149 149 149 ? ቀጥሎ ሊመጣ የሚችለዉ ንድፍ የቱ ነዉ?

   ሀ.149 ለ.9

   ሐ.14 መ.49

☞የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. 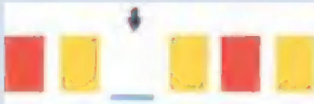 የጎደለዉን በመቀባት ንድፍ ስሩ።
2. 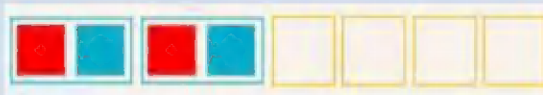 ቀጥሎ የሚመጣዉን በመቀባት ንድፍ ስሩ።
3. 6856 6856 6856 6_5_ ባዶ ቦታዉን በመሙላት ንድፍ ስሩ።

ምዕራፍ 6 ልኬት:- ርዝመት፣ መጠነቁስ እና ይዘት

የምዕራፉ የመማር ውጤቶች:-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ:

- *በኢትዮጵያ ባህላዊ መለኪያ ዘዴዎች ርዝመት ፣ መጠነቁስና ይዘትን ትለካላችሁ::*
- *በዘመናዊ መለኪያ ዘዴዎች ርዝመት ፣ መጠነቁስና ይዘትን ትለካላችሁ::*

6.1. ርዝመትን በሳንቲሜትር እና በሜትር መለካት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

- *የቁሶችን ርዝመት በኢትዮጵያ ባህላዊ የመለኪያ ዘዴዎች መለካትን መረዳት*
- *የቁሶችን ርዝመት በሜ እና በሳ.ሜ መለካትን መረዳት*

የቡድን ስራ 6.1

1. የመማሪያ ክፍላችሁን በር ርዝመት በስንዝር እየለካችሁ ለመምህራችሁ አሳዩ::
2. የክፍላችሁን ርዝመት በእርምጃ ለኩ::
3. ጥቁር ሰሌዳችሁን በክንዳችሁ ለኩ::
4. ከላይ የለካችኋቸዉን እንደገና በሳንቲ ሜትር እና በሜትር ለክታችሁ ተወያዩበት::

አስተዉሉ

- እርምጃ፣ስንዝር እና ክንድ ባህላዊ የርዝመት መለኪያ ምድቦች ናቸዉ።
- ሜትርና ሳንቲ ሜትር ዘመናዊ የርዝመት መለኪያ ምድቦች ናቸዉ።
- ሳንቲ ሜትር በአጭሩ ሲፃፍ ሳ.ሜ ይሆናል።

- ሜትር በአጭሩ ሲፃፍ ሜ ይሆናል።

ምሳሌ 1

1. ባህላዊ የርዝመት መለኪያዎች

	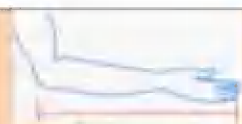	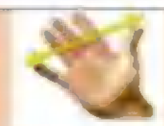	
ጫማ	**ክንድ**	**ስንዝር**	**እርምጃ**

2. የተለያዩ ቁሶችን በሳ.ሜ ስንለካ

1	8ሳ.ሜ እርሳስ 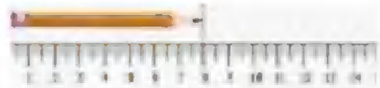	2	9ሳ.ሜ ካሮት 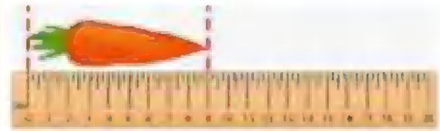
3	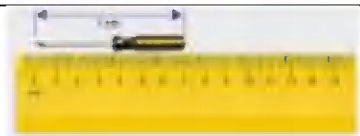 7 ሳ.ሜ ብሎን መፍቻ		

መልመጃ 6.1

1. የሒሳብ መፅሐፋችሁን በክንዳችሁ፣ በሜትርና በሳንቲ ሜትር ለኩና ፃፉ::
2. ቁመታችሁ ስንት ሜትር እና ስንት ሳንቲ ሜትር እንደሆነ ለኩና ፃፉ ?
3. የራሳችሁን እጅ በመጠቀም የሚከተሉትን በሳ.ሜ ለኩና ፃፉ::

ሀ. ትንሽ ጣት　　መ. አዉራ ጣት

ለ. የቀለበት ጣት　ሠ. ሌባ ጣት

ሐ. ረጅሙ ጣት

4. የሚከተሉትን ቁሶች በሳ.ሜ ለኩና ፃፉ?

ሀ. 　　ለ. 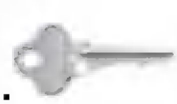

ሐ.

6.2 ተመሳሳይ የርዝመት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- *ተመሳሳይ የርዝመት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ*

ተግባር 6.1

1. የተለያዩ ርዝመት ያላቸዉን ቁሶች በአንድ አይነት መለኪያ በመለካት መደመርና መቀነስ ይቻላል?
2. ባዶ ቦታዉን ሙሉ::

ሀ.5ሜ + 15ሜ=_____ሜ ለ.12ሳ.ሜ-8ሳ.ሜ=____ሳ.ሜ

3. በ7ሜትር ርዝመት ገመድ ላይ 5ሜትር ቢጨመርላችሁ በአጠቃላይ ስንት ሜትር ርዝመት ያለው ገመድ ይሆንላችኋል?
4. 90ሳ.ሜ ርዝመት ካለው ገመድ 30ሳ.ሜ ርዝመት ቢቆረጥ የቀረው ገመድ ርዝመት ምን ያህል ይሆናል?

አስተዉሉ

- አንድ አይነት የርዝመት መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸዉን ቁሶች መደመርና መቀነስ ይቻላል፡፡
- የተለያየ አይነት የርዝመት መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸዉን ቁሶች መደመርና መቀነስ አይቻልም፡፡

ምሳሌ 2

1. ባዶ ቦታዉንሙሉ፡፡

ሀ. 25ሜ + 14ሜ=___ሜ

ለ. 36ሳ.ሜ-22ሳሜ=_____ሳ.ሜ

ሐ. 97ሜ + 48ሜ=___ሜ

መ.27ሳ.ሜ + 84ሳ.ሜ=_____ሳ.ሜ

መፍትሔ

ሀ.25ሜ+14ሜ=39ሜ	ለ.36ሳ.ሜ-22ሳሜ=14ሳ.ሜ
ሐ.97ሜ+48ሜ=145ሜ	መ.27ሳ.ሜ+84ሳ.ሜ=111ሳ.ሜ

2. ደራርቱ በጠዋት ተነስታ 357ሜትር የሩጫ ልምምድ አደረገች፡፡ ሰለሞን ደግሞ 456ሜትር የሩጫ ልምምድ አደረገ፡፡

ሀ. በአጠቃላይ ሁለቱ ምን ያህል ሜትር ልምምድ ሰሩ?

ለ. የሰለሞን ልምምድ ከደራርቱ ልምምመድ በምን ያህል ሜትር ይበልጣል?

መፍትሔ

ሀ.የአደረጉት ልምምድ =የደራርቱ+ የሰለሞን =357ሜ + 456ሜ =813ሜ	ለ.የሰለሞን ልምምድ ከደራርቱ የሚበልጥበት = የሰለሞን ልምምድ-የደራርቱ ልምምድ =456ሜ-357ሜ =99ሜ ስለዚህ የሰለሞን ልምምድ ከደራርቱ ልምምድ በ99ሜ ይበልጣል፡፡

መልመጃ 6.2

1. የሚከተሉትን አስሉ፡፡

   ሀ. 92ሜ+12ሜ=__ሜ ለ.27ሜ-15ሜ=__ሜ

   ሐ.89ሳ.ሜ+19ሳ.ሜ=__ሳ.ሜ መ.48ሳ.ሜ-26ሳ.ሜ=__ሳ.ሜ

2. ርዝመታቸው እኩል የሆኑ 5 ጉንዳኖች ተከታትለው ይሄዳሉ፡፡ እያንዳንዱ ጉንዳን ርዝመት 4ሳ.ሜ ቢሆን፣ የሁሉም ጉንዳኖች ርዝመት በአጠቃላይ ስንት ሳ.ሜ ይሆናል?

3. ፋጡማ ከአቶ ኤልያስ ሱቅ 24ሜትር ርዝመት ያለዉ ገመድ ገዛች፡፡ ከገዛችዉ ገመድ ላይ 6ሜትር ገመድ ቆርጣ ልብስ አሰጣችበት፡፡ ፋጡማ ስንት ሜትር ገመድ ይቀራታል?

6.3 መጠነቁስ በኪሎግራም እና በግራም መለካት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *መጠነቁስን በኢትዮጵያ ባህላዊና ዘመናዊ የመለኪያ ዘዴዎች መለካት*

የቡድን ስራ 6.2

1. በአካባቢያችሁ የሚገኙትን ባህላዊ የመጠነቁስ መለኪያ መሳሪያዎችን በመዘርዘር ተወያዩባቸዉ፡፡
2. በቡድን ሁናችሁ ትምህርት ቤት ዉስጥ በተዘጋጁ ሚዛኖች የተለያዩ እቃዎችን ክብደት ለኩ ፡፡(ለምሳሌ፡- የደብተሮችን፣ የእስክርቢቶዎችን፣ትንንሽ ድንጋዮችን እና ሌሎችን) የትኞቹ ከባድ የትኞቹ ደግሞ ቀላል እንደሆኑ ለመምህራችሁ አሳዩ፡፡
3. ወፊጮ ቤት የእህል መጠነቁስ በምን ይሰፈራል? በቡድን ሆናችሁ ተወያዩበት፡፡
4. ከአንድ ኪሎግራም ጥጥ እና ከአንድ ኪሎግራም ጠጠር የቱ ይበልጣል? ተወያዩበት፡፡

አስተዉሉ

- ቁና፣ገበታ፣ቅርጫት እና ኩባያ የኢትዮጵያ ባህላዊ የመጠነቁስ መለኪያዎች ናቸዉ።
- ኪሎግራምና ግራም ዘመናዊ የመጠነቁስ መለኪያ ምድቦች ናቸዉ።
- ኪሎግራም በአጭሩ ሲፃፍ ኪ.ግ ይሆናል።

- ግራም በአጭሩ ሲፃፍ ግ ይሆናል።

ምሳሌ 3

ባህላዊ የመጠነቁስ መለኪያዎች በከፊል

ከእንጨት የተሰራ ገበታና መንኪያ	ዱቄት በቁና	ሽንኩርት በቅርጫት	ባዶ ዘንቢል

መልመጃ 6.3

1. የተለያዩ እቃዎችን መጠነቁስ እንዴት እንደሚለኩ በአካባቢያችሁ በሚገኙ ሱቆች በመሄድ ወይም ወላጆቻችሁን ጠይቁና ተረዱ።የተረዳችሁትን ለመምህራችሁ አስረዱ።
2. በአካባቢያችሁ በሚገኝ የመጠነ ቁስ መለኪያ ቦታ በመሄድ የራሳችሁን መጠነቁስ ለክታችሁ ለመምህራችሁ አሳዩ።
3. ከግራምና ከኪሎግራም ትልቁ የመጠነቁስ መለኪያ ማን ነዉ?

6.4 ተመሳሳይ የመጠነ ቁስ መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- *ተመሳሳይ የመጠነ ቁስ መለኪያ ምድብ ያላቸዉን መደመርና መቀነስ*

ተግባር 6.2

ወ/ሮ አለሚቱ ወደ ገበያ በመሄድ ለዝግጅታቸዉ የሚሆን 8ኪ.ግ ምስር፣ 45ኪ.ግ ሽንኩርት፣ 24ኪ.ግ ድንች እና 18ኪ.ግ ሩዝ ገዝተዉ ተመለሱ። ወ/ሮ አለሚቱ

ሀ. ስንት ኪሎ ግራም ምስርና ሩዝ ገዙ?

ለ. ስንት ኪሎ ግራም ሽንኩርትና ድንች ገዙ?

ሐ. ስንት ኪሎ ግራም ምስር፣ሽንኩርት፣ድንችና ሩዝ ገዙ?

መ. የገዙት ሽንኩርት ከሩዙ በስንት ኪሎግራም ይበልጣል?

አስተዉሉ

- አንድ አይነት የመጠነቁስ መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸዉን ቁሶች መደመርና መቀነስ ይቻላል።
- የተለያየ አይነት የመጠነቁስ መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸዉን ቁሶች መደመርና መቀነስ አይቻልም።

ምሳሌ 4

1. የተማሪ አህመድ መጠነቁስ 52ኪ.ግ ነው። የተማሪ አቤል መጠነቁስ ከአህመድ መጠነቁስ በ6ኪ.ግ ይበልጣል። የአቤል መጠነቁስ ስንት ነዉ?

መፍትሔ

የአቤል መጠነቁስ= የአህመድ መጠነቁስ+ 6ኪ.ግ

=52ኪ.ግ+6ኪ.ግ

=58ኪ.ግ

2. የሚከተሉትን አስሉ፡፡

ሀ. 189ኪ.ግ+68ኪ.ግ=__ኪ.ግ   ለ. 285ግ-100ግ=__ግ

መፍትሔ

ሀ. 189ኪ.ግ+68ኪ.ግ=257ኪ.ግ   ለ. 285ግ-100ግ=185ግ

መልመጃ 6.4

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ

ሀ. 39ኪ.ግ + 48ኪ.ግ =__ኪ.ግ

ለ. 979ኪ.ግ-46ኪ.ግ =__ኪ.ግ

ሐ. 121ግ + 237ግ =__ግ

መ. 182ግ - 96ግ =__ግ

2. የአቶ አደም መጠነቁስ 89ኪ.ግ ነዉ፡፡ የአቶ አደም መጠነቁስ መጨመር ለጤንነታቸዉ ጥሩ አለመሆኑን ሀኪማቸዉ ስለ መከሯቸዉ የስፖርት እንቅስቃሴ በማድረግ እና የአመጋገብ ስርዓታቸዉን በማስተካከል 19ኪ.ግ ቀነሱ፡፡ አሁን የአቶ አደም መጠነቁስ ስንት ነዉ?

3. ተማሪዎች አካባቢያችሁ ወደ ሚገኝ አንድ ሱቅ በመሄድ ባለ ሱቁ የሚገለገልባቸዉን ግራም ለብቻ እና ኪሎግራም ለብቻ ደምሩ።

6.5 ይዘትን በሊትር እና በሚሊ. ሊትር መለካት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃቶች:

- ይዘትን በኢትዮጵያ ባህላዊ የመለኪያ ዘዴዎች መለካት
- ይዘትን በሊትር እና በሚሊ. ሊትር መለካት

የቡድን ስራ 6.3

1. ተማሪዎች በቤታችሁ የሚገኝ የዉኃ ማጠራቀሚያ ባልዲ ወይም እንስራ ስንት ሊትር የሚይዝ ይመስላችኋል? ከባልዲ ወይም ከእንስራ ሌላ በየቤታችሁ እንደ ዉኃ፣ ወተት፣ዘይትና ሌሎችንም ፈሳሽ ነገሮችን በምን በምን ትለካላችሁ? ዘርዝሩ።ይዘታቸዉንም በመገመት ተወያዩባቸዉ።
2. ከአንድ ሊትር ዉኃና ከአንድ ሊትር ዘይት የቱ ይበልጣል ተወያዩበት።

አስተዉሉ

- ቅል፣እንስራ እና ዋንጫ ባህላዊ የይዘት መለኪያዎች ናቸዉ።
- ሊትርና ሚ.ሊ. ሊትር ዘመናዊ የይዘት መለኪያ ምድቦች ናቸዉ።
- ሊትር በአጭሩ ሊ. ይሆናል።
- ሚሊሊትር በአጭሩ ሚ.ሊ. ይሆናል።

ምሳሌ 5

ባህላዊ የይዘት መለኪያዎች በከፊል

እንስራ	ቅል	ዋንጫ

መልመጃ 6.5

1. በባህላዊ እና በዘመናዊ የይዘት መለኪያ መሳሪያዎች መካከል ያለዉን ልዩነት ፃፍ?
2. ተማሪዎች አንድ ጠርሙስ በግምት ስንት ሲኒ ዉኃ መያዝ ይችላል? ስፍረችሁ አረጋግጡ።
3. በሚሊ ሊትር የተከፋፈለ እቃ ወላጆቻችሁን ወይም በሰፈር ፈልጉና ዉኃ በመሙላት ወደ ቡና ሲኒ ገልብጡ።የቡናዉ ሲኒ በስንት ሚሊ ሊት ር እንደሞላ ለመምህራችሁ ተናገሩ።

6.6 ተመሳሳይ የይዘት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *ተመሳሳይ የይዘት መለኪያ ምድብ ያላቸውን መደመርና መቀነስ*

ተግባር 6.3

1. ተመስገንና ኢትዮጵያ አንድ ትልቅ እንስራ ዉኃ መሙላት ፈለጉ። ተመስገን 15ሊትር ዉኃ ቀድቶ ጨመረ።ኢትዮጵያ ደግሞ 27ሊትር ዉሃ ስትጨምር እንስራዉ ሞላ።

   ሀ. እንስራዉ የመያዝ አቅሙ ስንት ሊትር ነዉ?

   ለ. ተመስገን የጨመረዉ ዉኃ ኢትዮጵያ ከጨመረችዉ ዉኃ በስንት ያንሳል?

2. ሊሊና ቤተሰቦቿ ደም ለመለገስ ወደ ደም ባንክ ሄዱ፡፡ አባቷ 400ሚ.ሊ. ደም፣ እናቷ 300ሚ.ሊ. ደም እና ሊሊ ደግሞ 250ሚ.ሊ. ደም ለግሰዉ ተመለሱ፡፡ አጠቃላይ ሊሊና ቤተሰቦቿ ስንት ሚ.ሊ. ደም ለገሱ?

አስተዉሉ

- አንድ አይነት የይዘት መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸዉን ቁሶች መደመርና መቀነስ ይቻላል፡፡
- የተለያየ አይነት የይዘት መለኪያ ወይም ምድብ ያላቸዉን ቁሶች መደመርና መቀነስ አይቻልም፡፡

ምሳሌ 6

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ

ሀ. 569ሊ.+232ሊ.=__ ለ.98ሊ.-72ሊ.=__

ሐ.700ሚ.ሊ.-270ሚ.ሊ.=__ መ.842ሚ.ሊ.+131ሚ.ሊ.=__

መፍትሔ

ሀ. 569ሊ+232ሊ=801ሊ	ሐ.700ሚ.ሊ-270ሚ.ሊ=430ሚ.ሊ
ለ.98ሊ-72ሊ=26ሊ	መ.842ሚ.ሊ+131ሚ.ሊ=973ሚ.ሊ

2. የሁለተኛ ክፍል ተማሪዎች በምሳ ሰዓታቸዉ 25ሊትር ዉኃ ለመጠጥ ተዘጋጀላቸዉ:: ከተዘጋጀላቸዉ የመጠጥ ዉኃ ዉስጥ 19 ሊትሩን ብቻ ተጠቀሙ::ስንት ሊትር ዉኃ ቀራቸዉ?

መፍትሔ

የቀረዉ ዉኃ በሊትር

=የተዘጋጀዉ ዉኃ በሊትር - የተጠቀሙት ዉኃ በሊትር

=25ሊ-19ሊ

=6ሊ

መልመጃ 6.6

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ

ሀ.348ሚ.ሊ - 290ሚ.ሊ=____

ለ.98ሊ + 82ሊ=____

ሐ.348ሊ + 238ሊ=_____

መ.672ሚ.ሊ - 428ሚ.ሊ=____

2. አንድ 800 ሊትር ውኃ መያዝ የሚችል ሮቶ መሙላት ተፈለገ።በውኃ እጥረት ምክንያት 690 ሊትር ብቻ ቢጨመርበት ለመሙላት ስንት ሊትር ውኃ ያስፈልጋል?

3. አንድ የጓሮ አትክልተኛ አትክለቶቹን ለማጠጣት በቀን 274ሊትር ውኃ ቢያስፈልገዉ በሁለት ቀን ስንት ሊትር ውኃ ያስፈልገዋል?

የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ

✍

	መለኪያ ምድቦች	በአጭሩ ሲፃፍ
1	ሜትር	ሜ
2	ሳንቲ ሜትር	ሳ.ሜ
3	ኪሎግራም	ኪ.ግ
4	ግራም	ግ
5	ሊትር	ሊ
6	ሚሊ ሊትር	ሚ.ሊ

✍

	ልኬት	ባሂላዊ መለኪያዎች	ዘመናዊ መለኪያዎች
1	ርዝመት	ክንድ፣ስንዝር፣ጫማ፣ እርምጃ	ሜትር፣ሳንቲ ሜትር
2	መጠነቁስ	ቁና፣ጣሳ፣ጆግ	ኪሎ ግራም፣ግራም
3	ይዘት	ዋንጫ፣ቅል፣	ሊትር፣ሚሊ ሊትር

✍ ባህላዊ መለኪያ ምድቦች አንፃራዊና እዉነተኛ ልኬትን ሊሰጡም ላይሰጡም የሚችሉ ናቸዉ፡፡

✍ ዘመናዊ መለኪያ ምድቦች እዉነተኛነታቸዉ የተረጋገጠና አለም አቀፋዊ ናቸዉ፡፡

የምዕራፍ ስድስት ማጠቃለያ መልመጃ

✍ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ፡፡

1. ተመሳሳይ መለኪያ ምድቦችን መደመርና መቀነስ ይቻላል፡፡
2. ፈሳሽ ነገሮችን በሜትር መለካት ይቻላል፡፡
3. 50ኪ.ግ ጨዉና 50ኪ.ግ ስኳር እኩል ናቸዉ፡፡
4. መጠነቁስን በኪሎግራም መለካት ይቻላል፡፡
5. ይዘት በሊትር ይለካል፡፡

✍ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ፡፡

1. ከሚከተሉት መለኪያ ምድቦች ዉስጥ የመጠነ ቁስ መለኪያ የሆነዉ የቱ ነዉ?

   ሀ. ኪ.ግ ለ. ሳ.ሜ ሐ. ሜ መ. ሚ.ሊ

2. ከሮቤል ቤት እስከ ሚማርበት ትምህርት ቤት ያለዉ ርቀት 300ሜ ነዉ፡፡ ሮቤል ከትምህርት ቤት ደርሶ ለመመለስ ስንት ሜትር ርቀት ይጓዛል?

   ሀ. 500ሜትር ለ.400ሜትር ሐ.300ሜትር መ.600ሜትር

3. ከሚከተሉት ዉስጥ ባህላዊ የርዝመት መለኪያ የሆነዉ የቱ ነዉ?

   ሀ. ቁና ለ.ኩባያ ሐ.ክንድ መ.በርሜል

4. 342ሜ+ 564ሜ =__?

   ሀ.600ሜ ለ.806ሜ ሐ.906ሜ መ.900ሜ

5. 118ሊ-98ሊ = __?

ሀ.207ሊ ለ.30ሊ ሐ.260ሊ መ.20ሊ

6. 92ግ-78ግ = __?

ሀ. 4ግ ለ.14ግ ሐ.14ግ

መ.12ግ

7. 543ኪ.ግ+305ኪ.ግ = __?

ሀ. 847ኪ.ግ ለ.848ኪ.ግ

ሐ.808ኪ.ግ መ.400ኪ.ግ

የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ፡፡

1. የሚከተሉትን አስሉ

ሀ.34ሳ.ሜ +27ሳ.ሜ=__? ለ.412ግ-202ግ=__?

ሐ. 600ሜ+312ሜ=__? መ.918ሚ.ሊ-765ሚ.ሊ=__?

2. አቶ ሰይፉ 25ሜትር ጥቅል ሽቦ አላቸዉ፡፡አቶ ሰይፉ የዶሮ ቤት ለመስራት 15ሜትር ሽቦ ተጠቅመዋል፡፡ ያልተጠቀሙት ሽቦ ስንት ሜትር ነዉ?

3. የተማሪ አፎሚያ መጠነቁስ 43ኪ.ግ ነዉ፡፡ የእህቷ መጠነቁስ ደግሞ 29ኪ.ግ ነዉ፡፡ የአፎሚያ መጠነቁስ ከእህቷ መጠነቁስ በስንት ይበልጣል?

ምዕራፍ 7 መረጃ አያያዝ

የምዕራፉ የመማር ውጤት፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *መረጃ አያያዝን ትረዳላችሁ፡፡*

7.1 መረጃ መሰብሰብ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *ስለራሳቸው እና በአካባቢያቸው ውስጥ በሚገኙ ነገሮች ላይ ጥያቄዎችን በማዘጋጀት መረጃን መሰብሰብ፡፡*

ተግባር 7.1

1. ተማሪዎች ቤታችሁ ዉስጥ ያሉትን የቤተሰብ አባላት መዝግቡ፡፡
2. ተማሪዎች የአዝርዕት አይነቶችን ፣የጓሮ አትክልት አይነቶችን፣የቤት ዉስጥ እቃዎችን፣የእንስሳት አይነቶችን ዘርዝሩ፡፡

ምሳሌ 1

1.በትምህርት ቤታችሁ ዉስጥ የሚገኙ ቁሳቁሶችን መዘግቡ።

መፍትሔ

ጠረጴዛ፣ወንበር፣ጠመኔ፣መፅሐፍ፣የመማሪያ ሰሌዳ፣ ደወል፣ ሰንደቅ አላማ፣የእጅ መታጠቢያዎች እና የመሳሰሉት ናቸዉ።

2.በኢትዮጵያ ዉስጥ ያሉ በዓለም ቅርስነት የተመዘገቡ ታሪካዊ ቦታዎችን መዘግቡ።

መፍትሔ

	ስም	ምስል
1	አክሱም	
2	የፋሲል ግንብ	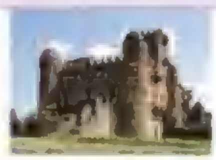
3	የሃረር ጀጎል ግንብ	
4	የላሊበላ ዉቅር አብያተ-ክርስቲያናት	
5	ሰሜን ተራራ ብሄራዊ ፓርክ	
	እና የመሳሰሉት ናቸዉ።	

መልመጃ 7.1

1. በክፍላችሁ ዉስጥ የሚገኙ ቁሳቁሶችን መዝግቡ።
2. የክፍል ጓደኞቻችሁን እድሜ በመጠየቅ መዝግቡ።
3. የምታዉቋቸዉን የቀለማት አይነቶች በደብተራችሁ መዝግቡ።
4. በኢትዮጵያ ዉስጥ የሚገኙ ብርቅዬ እንስሳቶችን በደብተራችሁ መዝግቡ።

7.2 ከተሳለ ስዕል በመነሳት መረጃዎችን መመደብ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *ከተሳለ ስዕል በመነሳት ቁሶችን በመለየት መመደብ*

የቡድን ስራ 7.1

1. የሚከተሉትን ምስሎች በመመልከት ጥራጥሬ፣አትክልትና ፍራፍሬ በማለት መድቧቸዉ።

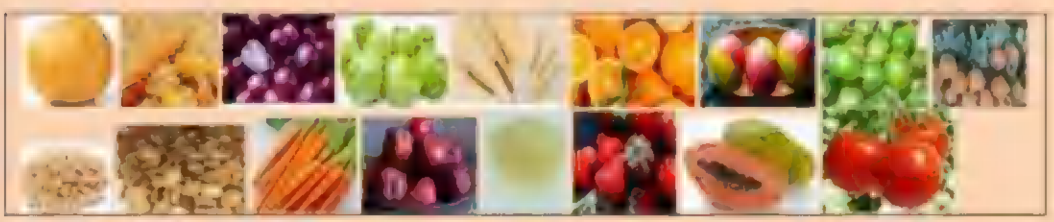

2. የእናቢ፣ የህክምና እና የግብርና ባለሙያዎች ስራቸዉን ለማከናወን የሚጠቀሙባቸዉን መሳሪያዎች በመዘርዘር መድቧቸዉ።

አስተዉሉ

✎ መረጃዎችን ስንመድብ ቀላሉ መንገድ በአይነታቸዉ፣ በመጠናቸዉ፣በተሰሩበት ቁስ፣በአገልግሎታቸዉ፣በባህሪያቸዉ እና በመሳሰሉት መሆን አለበት።

ምሳሌ 1

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ምስሎች በማየት ፈሳሽና ጠጣር በማለት መድብ።

መፍትሔ

- ከተዘረዘሩት ዉስጥ ፈሳሽ የሆኑት

  ወተት፣ዉኃ፣ዘይት እና ጭማቂ ናቸዉ።

- ከተዘረዘሩት ዉስጥ ጠጣር የሆኑት

  ግድግዳ፣ ድንጋይ፣ባትሪ ድንጋይ፣ጠረጴዛ፣መዶሻ፣ ጠመኔ ናቸዉ።

መልመጃ 7.2

1. የሚከተሉትን ምስሎቹ በማየት የቤት እንስሳት እና የዱር እንስሳት በማለት መድቡ፡፡

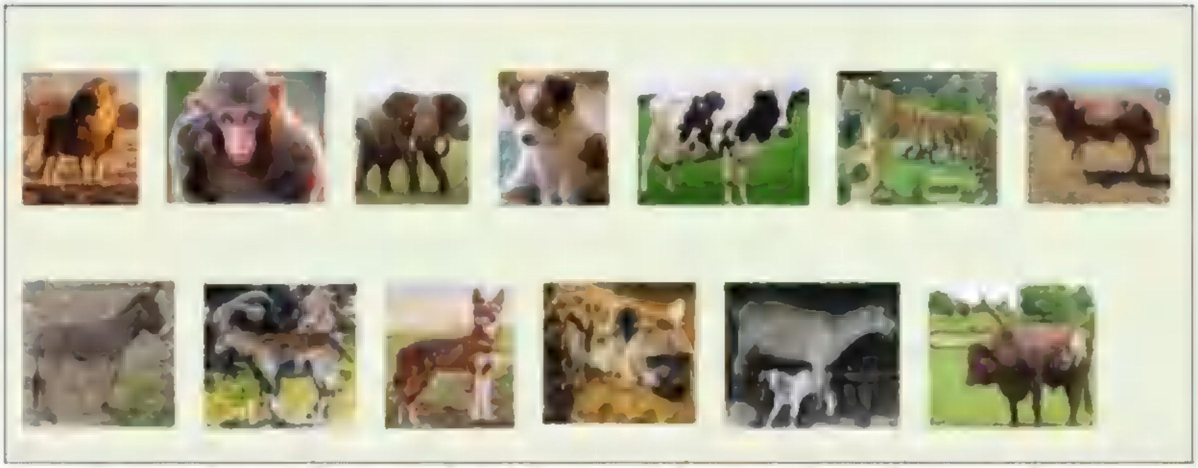

2. የሚከተሉትን ምስሎች በማየት የጤና፣የትምህርት፣ የግንባታ መሳሪያዎች በማለት መድቡ፡፡

7.3 ቁሶችን በመጠቀም መረጃዎችን ማደራጀት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የመማር ብቃቶች፡

- *የተሰበሰበውን መረጃ በሰንጠረዥ ማደራጀት*
- *በሰንጠረዥ ተደራጅቶ የጠቀመጠውን መረጃ መተርጎም*

ተግባር 7.2

1. ከታች የተዘረዘሩትን ፍራፍሬ፣የቤት እንስሳት እና ጥራጥሬ በማለት ምድባቸዉን በሰንጠረዥ ፃፉ። በመቀጠልም ታሊ ማርክን በመጠቀም ተርጉሙ።

ብርቱኳን	በቅሎ	መንደሪን	ፍየል
ዶሮ	ገብስ	አተር	ሩዝ
ሙዝ	ፓፓያ	ትርንጎ	አቡካዶ
በግ	ማንጎ	ድመት	ስንዴ

አስተዉሉ

- ታሊ ማርክ፡- የመረጃዎችን ብዛት ቆጥረን በምልክት የምናስቀምጥበት ስልት ነው።
- መረጃን በታሊ ማርክ ስናስቀምጥ የምንጠቀምበት ምልክት ለምሳሌ፡

ምሳሌ 2

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን እቃዎች ከሸክላ፣ከፕላስቲክ እና ከእንጨት የተሰሩ በማለት ምድባቸዉን በሰንጠረዥ ፃፉ። በመቀጠል ታሊ ማርክን በመጠቀም አደራጁና ተርጉሙ።

ጀበና፣እንስራ፣ አልጋ፣ጆግ፣ድስት፣ቁም ሳጥን፣ሳፋ፣ምጣድ፣ ባልዲ፣ጠረጴዛ፣ሮቶ፣ወንበር፣የከሰል ማንደጃ፣ጀሪካን፣ጣባ

መፍትሔ

✓ መረጃዉ በሰንጠረዥ ሲቀመጥ

ከሸክላ የተሰሩ	ከፕላስቲክ የተሰሩ	ከእንጨት የተሰሩ
ጀበና	ጆግ	አልጋ
እንስራ	ሳፋ	ቁም ሳጥን
ድስት	ባልዲ	ጠረጴዛ
ምጣድ	ሮቶ	ወንበር
የከሰል ማንደጃ	ጀሪካን	
ጣባ		

✓ መረጃዉ በታሊ ማርክ ሲደራጅ

እቃዉ የተሰራበት አይነት	ታሊ ማርክ	ብዛት
ከእንጨት የተሰሩ	||||	4
ከሸክላ የተሰሩ	~~||||~~ |	6
ከፕላስቲክ የተሰሩ	~~||||~~	5

መረጃዉ ሲተረጎም:-

✓ አራት ከእንጨት የተሰሩ እቃዎች አሉ።

✓ ስድስት ከሸክላ የተሰሩ እቃዎች አሉ።

✓ አምስት ከፕላስቲክ የተሰሩ እቃዎች አሉ።

መልመጃ 7.3

በክፍላችሁ ዉስጥ የሚገኙ ተማሪዎችን ብቻ መሰረት በማድረግ የሚከተሉትን ጥያቄዎች ስሩ።

ሀ. በክፍላችሁ ዉስጥ የሚገኙ ተማሪዎችን እድሜ ጠይቃችሁ መዝግቡ።

ለ. የመዘገባችሁትን እድሜ ከሰባት ዓመት በታች፣ከስምንት ዓመት እስከ ዘጠኝ ዓመት እና ከአስር ዓመት በላይ በማለት መድቡ።

ሐ. የመደባችሁትን መረጃ ታሊ ማርክን በመጠቀም በሰንጠረዥ አደራጁ።

መ. ያደራጃችሁትን መረጃ ተርጉሙ።

የምዕራፍ ስባት ማጠቃለያ

- መረጃዎችን ስንመድብ ቀላሉ መንገድ በአይነታቸዉ፣ በመጠናቸዉ፣በተሰሩበት ቁስ፣በአገልግሎታቸዉ፣ በባህሪያቸዉ እና በመሳሰሉት መሆን አለበት፡፡
- ታሊ ማርክ፡- የመረጃዎችን ብዛት ቆጥረን በምልክት የምናስቀመጥበት ስልት ነው፡፡
- የመረጃ ማደራጀት ጥቅሞች፡-
  - ✓ መረጃን በቀላሉ ለማግኘት
  - ✓ መረጃን በቀላሉ ለመረዳት
  - ✓ መረጃዉን በአጭሩ ለመፃፍ እና የመሳሰሉት ናቸዉ፡፡

የምዕራፍ ሰባት ማጠቃለያ መልመጃ

✍ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሀሰት በማለት መልሱ።

1. መረጃን የማደራጀት አንዱ ጥቅም መረጃን በቀላሉ ለማግኘት ነዉ።
2. መረጃዎችን በመጠናቸዉ፣ በአዓነታቸዉና በባህሪያቸዉ ለይቶ ማደራጀት ጠቃሚ ነዉ።
3. መረጃዎችን ለመተርጎም በሰንጠረዥ ማደራጀት አስፈላጊ ነዉ።

✍ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ።

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ቁጥሮች አንድ የሁለተኛ ክፍል ተማሪ በአንደኛዉ ወሰነ ትምህርት ከመቶዉ ያስመዘገባቸዉ ውጤቶች ናቸዉ።

   55፣89፣67፣94፣72፣82፣69፣63

   ሀ. ዉጤቶችን ከ50 በታች፣ከ50 እስከ 64፣ከ65 እስከ 80 እና ከ81 እስከ 100 በማለት መድቡ።

   ለ. የመደባችሁትን ዉጤት ታሊ ማርክን በመጠቀም በሰንጠረዥ አደራጁ።

   ሐ. ያደራጃችሁትን ተርጉሙ።

2. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ስሩ፡፡

ሀ. የእንስሳት ተዋፅኦ እና የጓሮ አትክልት የሆኑትን መዝግቡ፡፡

ለ. የመዘገባችኋቸዉን መረጃዎች የእንስሳት ተዋፅኦ እና የጓሮ አትክልት በማለት መድቡ፡፡

ሐ. የተመደቡትን መረጃዎች ታሊ ማርክን በመጠቀም በሰንጠረዥ አደራጁ፡፡

መ. በሰንጠረዥ የተቀመጠዉን መረጃ ተርጉሙ፡፡

ምዕራፍ 8 የጂኦሜትሪ ቅርፆች

የምዕራፉ የመማር ውጤቶች፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *የጠለል ቅርፆችን በጎናቸዉ እና በኮርነራቸዉ ብዛት ትመድባላችሁ፡፡*
- *ቅርፆችን በጎናቸዉና በኮርነራቸዉ ትገልጻላችሁ፡፡*

8.1. የጠለል ምስሎችን በማየት መመደብ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *የጠለል ምስሎችን በማየት መመደብ*

የቡድን ስራ 8.1

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠለል ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት መድቡ፡፡

1	2	3	4	5	6	7	8
			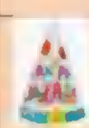				

ምሳሌ 1

ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠለል ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት መድቡ::

1.	2..	3.	4.	5.	6.	7.	8.
						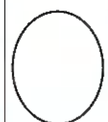	

መፍትሔ

የጠለል ምስል የሆኑት:-

- ✓ በቁጥር 1፣5 እና 7 የተወከሉት ናቸዉ::

የጠለል ምስል ያልሆኑት:-

- ✓ በቁጥር 2፣3፣4፣6 እና 8 የተወከሉት ናቸዉ::

መልመጃ 8.1

የሚከተሉትን ቅርፆች በማየት የጠለል ምስል የሆኑ እና የጠለል ምስል ያልሆኑ በማለት መድቡ::

1	2	3	4	5	6	7
	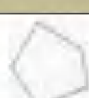	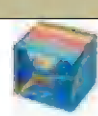	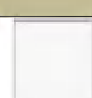	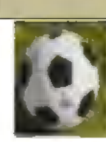	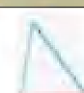	

8.2 ቅርፆችን በጎናቸውና በኮርነራቸዉ መግለፅ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የመማር ብቃት፡

- *ቅርፆችን በጎናቸውና በኮርነራቸዉ መግለፅ*

ተግባር 8.1

1. በቤታችሁ ዉስጥ የሚገኙትን ባለ ሶስት ጎንና ኮርነር ቅርፆች ለይታችሁ ፃፉ፡፡
2. በትምህርት ቤታችሁ ዉስጥ የሚገኙ ባለአራት ጎንና ኮርነር ቅርፆች ዘርዝራችሁ ፃፉ፡፡

አስተዉሉ

✍ የጠለል ምስሎችን በጎናቸዉና በኮርነራቸዉ መመደብ ይቻላል፡፡

✍ የሚከተለዉ ምስል የጠለል ምስሎች ጎንና ኮርነር ያሳያል፡፡

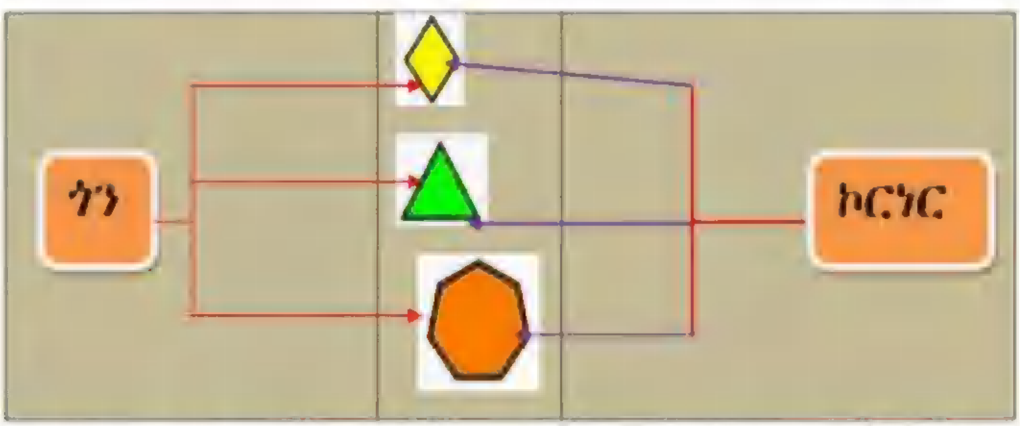

✍ የአንድ ጠለል ምስል የጎን ብዛትና የኮርነር ብዛት እኩል ናቸዉ፡፡

ምሳሌ 2

1. የሚከተሉትን ቅርፆች የጎናቸዉንና የኮርነራቸዉን ብዛት በመግለፅ መድቡ።

መፍትሔ

የጠለል ምስል	የጎን ብዛት	የኮርነር ብዛት	የቅርፁ ምድብ
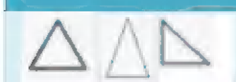	3	3	ጎነ ሶስት
	4	4	ጎነ አራት
	5	5	ጎነ አምስት
	6	6	ጎነ ስድስት

2. በትምህርት ቤታችሁ የሚገኘዉ የእግር ኳስ ሜዳ ባለ ስንት ጎን ነዉ?

መፍትሔ

ባለ አራት ጎን

መልመጃ 8.2

1. በ "ሀ" ስር ያሉትን ቅርፆች በማየት በ "ለ" ስር ካሉት የቅርፅ ምድብ ጋር አዛምዱ።

ሀ	ለ
1.	ሀ. ጎን 3
2.	ለ. ጎን 7
3.	ሐ. ጎን 8
4.	መ. ጎን 4
5.	ሠ. ጎን 6

8.3 ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸው ማወዳደር

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት:

- *ተመሳሳይ የሆኑ የጂኦሜትሪ ምስሎችን በመጠናቸዉ ማወዳደር*

አስተዉሉ

- ተመሳሳይ ምስሎች አንድ አይነት ቅርፅ ያላቸዉና በመጠን ሊለያዩ የሚችሉ ናቸዉ።
- ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸዉ ማወዳደር ይቻላል።

ምሳሌ

1. የሚከተሉትን ምስሎች በመጠናቸዉ አወዳድሩ፡፡

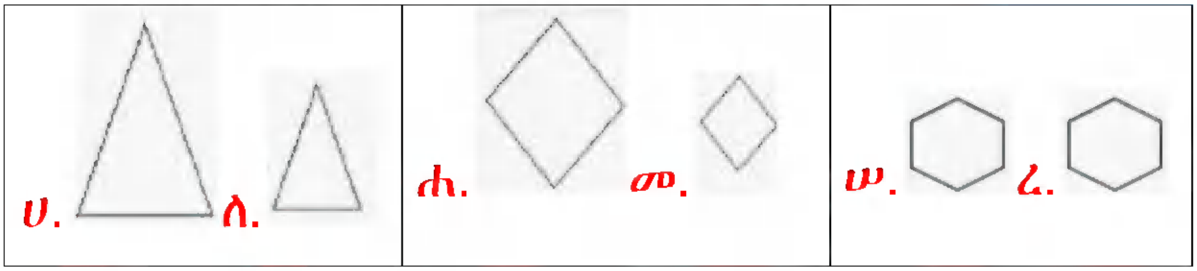

መፍትሔ

✓ በ ሀ የተወከለዉ ጎነ ሶስት በ ለ ከተወከለዉ ጎነ ሶስት ይበልጣል፡፡

✓ በ መ የተወከለዉ ጎነ አራት በ ሐ ከተወከለዉ ጎነ አራት ያንሳል፡፡

✓ በ ሠ የተወከለዉ ጎነ ስድስት በ ረ ከተወከለዉ ጎነ ስድስት ጋር እኩል ነዉ፡፡

2. ምስሎችን በመጠናቸዉ በማወዳደር በቅደም ተከተል ስናስቀምጥ

ሀ. (ከትንሽ ወደ ትልቅ)

ለ. 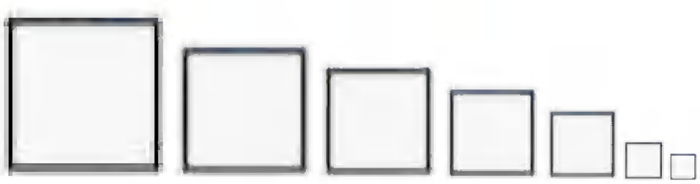

(ከትልቅ ወደ ትንሽ)

ሐ. 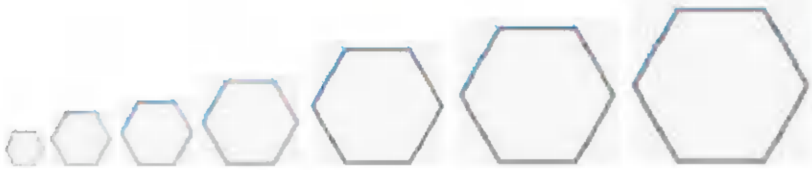

(ከትንሽ ወደ ትልቅ)

መልመጃ 8.3

1. የሚከተሉትን ምስሎች በመጠናቸዉ በማወዳደር ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

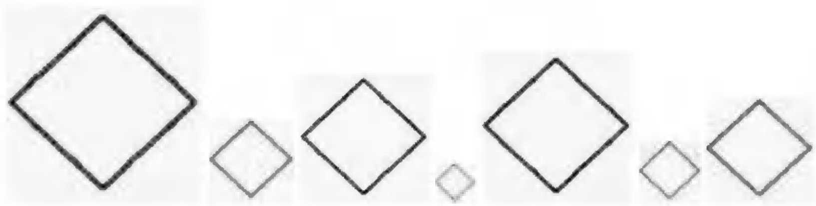

2. የሚከተሉትን ምስሎች በመጠናቸዉ በማወዳደር ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

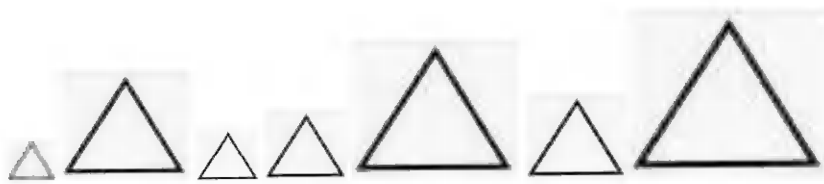

3. የሚከተሉትን የጠለል ምስሎች መጠናቸዉን በማየት የ < ፣ = ወይም > ምልክትን በባዶ ቦታዉ በማስገባት አወዳድሩ፡፡

ሀ. ________

ለ. ________

ሐ. ________ 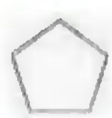

8.4 ጠጣር ምስሎችን መለየት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *ጠጣር ምስሎችን መለየት*

ተግባር 8.2

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠጣር ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት ለየታችሁ መድቡ፡፡

1. 2. 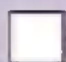 3. 4. 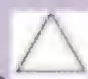 5. 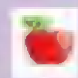 6. 7. 8. 9. 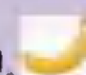

ምሳሌ

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠጣር ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት ለይታችሁ መድቡ፡፡

ጠጣር ምስል የሆኑት

ጠጣር ምስል ያልሆኑት

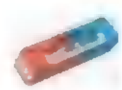

መልመጃ 8.4

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቅርፆች የጠጣር ምስል የሆኑና ያልሆኑ በማለት ለይታችሁ መድቡ።

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	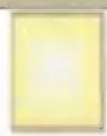			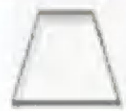				

የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ

- ተመሳሳይ ምስሎች አንድ አይነት ቅርፅ ያላቸዉና በመጠን ሊለያዩ የሚችሉ ናቸዉ።
- ተመሳሳይ ምስሎችን በመጠናቸዉ ማወዳደር ይቻላል።
- የጠለል ምስሎችን በጎናቸዉና በኮርነራቸዉ መመደብ ይቻላል።
- የአንድ ጠለል ምስል የጎን ብዛትና የኮርነር ብዛት እኩል ነዉ።

የምዕራፍ ስምንት ማጠቃለያ መልመጃ

ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሐሰት በማለት መልሱ፡፡

1. የጠለል ምስሎችን በመጠናቸዉ ማወዳደር አይቻልም፡፡
2. የጠለል ምስሎችን በጎናቸዉና በኮርነራቸዉ መመደብ እንችላለን፡፡
3. የጠለል ምስሎችና የጠጣር ምስሎች አንድ አይነት ምስሎች ነዉ፡፡
4. የአንድ የጠለል ምስል የጎን ብዛትና የኮርነር ብዛት እኩል ናቸዉ፡፡

✍ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትዕዛዙ መሰረት መልሱ፡፡

1. የሚከተሉትን የጠለል ምስሎች የጎናቸዉንና የኮርነራቸዉን ብዛት በመግለፅ መድቧቸዉ፡፡

2. የሚከተሉትን ቅርፆች በማየት የጠለል ምስል እና የጠጣር ምስል በማለት መድቡ፡፡

3. የሚከተሉትን ቅርፆች በመጠናቸዉ በማወዳደር ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

4. የሚከተሉትን ቅርፆች በመጠናቸዉ በማወዳደር ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

ምዕራፍ 9 የኢትዮጵያ ገንዘብ

የምዕራፉ የመማር ውጤት፦ ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም ገንዘብን ትደምራላችሁ፤ትቀንሳላችሁ።*

9.1 የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *የኢትዮጵያን ገንዘብን በመጠቀም መደመርና መቀነስ*

ተግባር 9.1

1. ተማሪዎች የምታዉቋቸዉን የብር ኖቶችና የሳንቲም ዲናሮች ዓፉ።
2. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ።

ሀ. 35ሳንቲም+ 55ሳንቲም ለ. 45ብር +66ብር

ሐ. 75ሳንቲም−25ሳንቲም ሠ. 250ብር−95ብር

መ. 11ብር ከ50ሳንቲም−9ብር ከ40 ሳንቲም

ረ. 80ብር ከ50ሳንቲም+ 23ብር ከ40ሳንቲም

አስተዉሉ

- ገንዘብ ማለት ሕዝቦች በመግባባት ዕቃዎችን ወይም አገልግሎትን የሚገዙበት የብር ኖቶች ወይም የሳንቲም ዲናሮች ነዉ።
- እያንዳንዱ የብር ኖት ወይም የሳንቲም ዲናር በላዩ ላይ በተፃፉ አሃዝ ልክ ዋጋ አለዉ።
- ማንኛዉም የመገበያያ ገንዘብ በአገሪቱ መንግስት እዉቅና (ባለቤትነት) ብቻ ታትመዉ ገበያ ላይ ይዉላሉ።
- ገንዘብን ስንደምርም ሆነ ስንቀንስ የብር ኖትን ከብር ኖት፣ የሳንቲም ዲናርን ከሳንቲም ዲናር ጋር መሆን አለበት።

ምሳሌ 1

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ።

ሀ. 44ብር+ 23ብር= __

መፍትሔ

44ብር	+	23ብር	=	67ብር

ለ. 55ብር-33ብር=__

መፍትሔ

55ብር-33ብር

= 22 ብር

ሐ.55ብር ከ50ሳንቲም -25ብር ከ40 ሳንቲም

መፍትሔ

ስንቀንስ ሳንቲሙን ከሳንቲም ብሩን ከብሩ ላይ ነው።

✓ ሳንቲምን ከ ሳንቲም ስንቀንስ

50ሳንቲም-40ሳንቲም

=10ሳንቲም

✓ ብርን ከብር ስንቀንስ

55ብር-25ብር

=30 ብር

ስለዚህ 55ብር ከ50ሳንቲም - 25ብር ከ40 ሳንቲም

=30 ብር ከ10 ሳንቲም

መ. 65ሳንቲም-25ሳንቲም=__

መፍትሔ

65ሳንቲም-25ሳንቲም

=40 ሳንቲም

መልመጃ 9.1

የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ፡፡

ሀ. 40ብር+60ብር=__

ለ. 17ብር ከ20 ሳንቲም+ 68ብር ከ70=__

ሐ. 90ሳንቲም-80ሳንቲም=__

መ. 74ብር ከ65 ሳንቲም-52ብር ከ40 ሳንቲም=__

9.2 ግብይትን የሚሳይ ጭውውት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅየመማር ብቃት፡

- *ግብይትን በጭዉዉት መለማማድ*

የቡድን ስራ 9.1

1. ተማሪዎች ቡድን መስርቱና ከቡድናችሁ አባላት ዉስጥ አንድ ወንድና አንድ ሴት በመምረጥ አንዳቸዉ እንደ ሻጭ አንዳቸዉ ደግሞ እንደ ገዥ በመሆን ከዚህ በታች ያለዉን ጭዉዉት በክፍል ዉስጥ በተግባር ያሳዩ፡፡

ገዥ፡- ባለ ሱቅ እንዴት አደርክ?

ሻጭ፡- ፈጣሪ ይመስገን ደህና ነኝ

አንቺስ እንዴት አደርሽ?

ገዥ፡- ፈጣሪ ይመስገን

ወተት አለ?

ሻጭ፡- አለ

ገዥ፡- ስንት ነዉ?

ሻጭ፡- 21ብር ከ50 ሳንቲም

ገዥ፡- እንዴ አስወደድከዉ

ሻጭ፡- ከምናመጣበት ቦታ ስለጨመረ ነዉ

ገዥ፡- በል ትንሽ ቀንስልኝ እኔኮ ደምበኛህ ነኝ

ሻጭ፡- አይ አያዋጣኝም ብዙትርፍ የለዉምኮ

ገዥ፡- ቢሆንም ቢያንስ 50ሳንቲም ቀንስልኝ

ሻጭ፡- እሽ በቃ ደምበኛ አይደለሽ

ገዥ፡- አመሰግናለሁ 50 ብር ነዉ ያለኝ መልስ ስጠኝ

ሻጭ፡- ይኸዉ ወተቱ መልስሽ 29ብር ነዉ ቁጠሪዉ

ገዥ፡- እሽ አመሰግናለሁ ልክ ነዉ

መልካም ቀን ይሁንልህ

ሻጭ፡- ላንቺም መልካም ቀን ይሁንልሽ አትጥፊ

2. ግብይትን መሰረት ያደረገ ጭዉዉት በየቡድናችሁ አዘጋጁና በክፍል ዉስጥ አቅርቡ፡፡

9.3 የቃላት ፕሮብሌሞች

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *በዕለት ተዕለት ህይወታቸዉ ዉስጥ የኢትዮጲያን ገንዘብ በመጠቀም መደመርና መቀነስን መተግበር*

ተግባር 9.2

1. ብሩክ ልብስ ለመግዛት ወደ ገበያ ሄደ። በ475ብር ሱሪ እና 425ብር ደግሞ ሸሚዝ ገዝቶ ወደ ቤቱ ተመለሰ። ብሩክ በአጠቃላይ ስንት ብር አወጣ?
2. ከሁሉም የብር ኖቶች አንድ አንድ በተናጠል ወስደን ብንደምራቸዉ በአጠቃላይ ስንት ብር ይሆናሉ?

ምሳሌ 1

1. ቃልኪዳን ዳቦ በ6ብር ከ50ሳንቲም፣ሙዝ በ70ብር ከ25ሳንቲም እና ብስኩት በ4ብር ከ15ሳንቲም ገዛች። ቃልኪዳን በአጠቃላይ ስንት ብርና ሳንቲም አወጣች?

መፍትሔ

ቃልኪዳን ያወጣችዉ ብር	ቃልኪዳን ያወጣችዉ ሳንቲም
=6ብር+70ብር+4ብር	**=50 ሳንቲም+25ሳንቲም+15ሳንቲም**
=80 ብር	**=90ሳንቲም**
ስለዚህ ቃልኪዳን በአጠቃላይ **80ብር ከ90 ሳንቲም** አወጣች።	

2. የአንድ ሳሙና ዋጋ 27ብር ቢሆንና አንድ ሳሙና ለመግዛት ለባለ ሱቁ 50ብር ብትሰጡት ስንት ብር ይመለስላችኋል?

መፍትሔ

የሚመለስላችሁ ብር=ለባለ ሱቁ የሰጣችሁት-የሳሙናዉ ዋጋ

=50ብር-27ብር

=23 ብር

መልመጃ 9.3

1. ሁሉንም የሳንቲም ዲናሮች አንድ አንድ በተናጠል ወስደን ብንደምራቸዉ በአጠቃላይ ስንት ሳንቲም ይሆናሉ?
2. ከትልቁ የብር ኖት ላይ ትንሹን የብር ኖት ብንቀንስ ስንት ብር እናገኛለን?
3. ኤደን ከአቶ ሀሰን መደብር 1ኪሎ ስኳር በ30 ብር፣2ኪሎ መኮረኒ 100ብር እና አንድ ፓኬት ክብሪት በ20 ብር ገዛች። ኤደን በአጠቃላይ ስንት ብር አወጣች?

የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ

- ገንዘብ ማለት ሕዝቦች በመግባባት ዕቃዎችን ወይም አገልግሎትን የሚገዙበት የብር ኖቶች ወይም የሳንቲም ዲናሮች ነዉ።
- ገንዘብን ስንደምርም ሆነ ስንቀንስ የብር ኖትን ከብር ኖት እና የሳንቲም ዲናርን ከሳንቲም ዲናር ጋር መሆን አለበት።
- እያንዳንዱ የብር ኖቶች በላያቸዉ ላይ በተፃፉ አሃዞች ልክ ዋጋ አላቸዉ።
- ማንኛዉም የመገበያያ ገንዘብ በአገሪቱ መንግስት እዉቅና (ባለቤትነት) ብቻ ታትመዉ ገበያ ላይ ይዉላሉ።

የምዕራፍ ዘጠኝ ማጠቃለያ መልመጃ

✍ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሐሰት በማለት መልሱ።

1. ትልቁ የብር ኖት 200ብር ነው።
2. የብር ኖቶችን መደመርና መቀነስ እንችላለን።
3. ትንሹ የሳንቲም ዲናር 50ሳንቲም ነዉ።
4. እያንዳንዱ የብር ኖት ላይ የብሩን መጠን ተፅፎ እናገኛለን።

✍ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ።

1. 54ብር+ 37ብር=__

   ሀ.84ብር ለ.81ብር ሐ.91ብር መ.92ብር

2. 90ሳንቲም+5ሳንቲም=__

   ሀ.99ሳንቲም ለ.95ሳንቲም ሐ.85ሳንቲም መ.75ሳንቲም

3. 75ብር ከ35ሳንቲም+225ብር ከ45ሳንቲም=__

   ሀ.190ብር ከ70ሳንቲም ለ.190ብረ ከ80ሳንቲም
   ሐ.300ብር ከ70ሳንቲም መ.300ብር ከ80ሳንቲም

4. 200ብር ከ50ሳንቲም-150ብር ከ30ሳንቲም=__

   ሀ. 50ብር ከ20 ሳንቲም ለ.80ብር ከ20 ሳንቲም
   ሐ.50ብር ከ80 ሳንቲም መ.230ብር ከ30 ሳንቲም

5. የተማሪ ኤሊያስ እናት ከአንድ ሱቅ በ30ብር ከ25ሳንቲም ደብተር፣ በ5ብር ከ10ሳንቲም እርሳስ እና በ4ብር ከ50 የእርሳስ መቅረጫ ገዙ::የተማሪ ኤሊያስ እናት በአጠቃላይ ስንት ብር አወጡ?

ሀ. 41ብር ከ50ሳንቲም ለ.34ብር ከ80 ሳንቲም

ሐ.39ብር ከ85 ሳንቲም መ.37ብር ከ75 ሳንቲም

6. የነዚህ የብር ኖቶች ድምር ስንት ነዉ

ሀ. ለ. 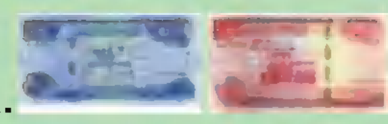

ሐ መ.

✍ የሚከተሉትን ጥያቄዎች አስሉ::

ሀ. 213ብር+224ብር=__ ለ.149ብር-125ብር=__

ሐ. 450ብር ከ30 ሳንቲም+150ብር ከ25 ሳንቲም

መ. 655ብር ከ80 ሳንቲም-43ብር ከ50 ሳንቲም

ምዕራፍ 10 የኢትዮጵያ ጊዜ

የምዕራፉ የመማር ውጤቶች፡-ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- *ጊዜን በሙሉ ፣ በግማሽ እና በሩብ ሰዓት በሚዞርና በዲጂታል ሰዓት ትቆጥራላችሁ፡፡*
- *የሰዓትንና የደቂቃን ግንኙነት ትገልጻላችሁ፡፡*

10.1 ሰዓትን በሙሉ ፣በግማሽና በሩብ አቆጣጠር በዲጂታልና በሚዞር ሰዓት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *ጊዜን በሙሉ ፣በግማሽ እና በሩብ ሰዓት በሚዞርና በዲጂታል ሰዓት መቁጠርን መረዳት*

ተግባር 10.1

1. ከዚህ በታች ያሉትን የሰዓት ቆጣሪዎች በማየት ስንት ሰዓት እንደሆነ ለመምራችሁ በቃላችሁ ተናገሩ፡፡

ሀ.

ለ. 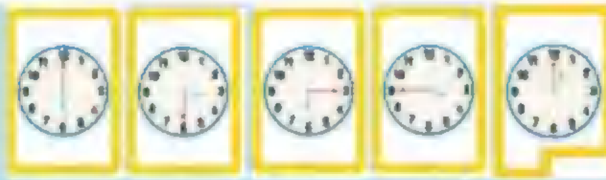

2.ከዚህ በታች ያሉትን የሰዓት ቆጣሪዎች በማየት ስንት ሰዓት እንደሆነ በደብተራችሁ ፃፉ።

ሀ. ለ. ሐ. መ.

10.2 ሰዓትና ደቂቃ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *የሰዓትንና የደቂቃን ግንኙነት መግለፅ*

የቡድን ስራ 10.1

1.አንድ ሰዓት ስንት ደቂቃ እንደሆነ ተወያዩበት።

2. ከሰዓትና ከደቂቃ የጊዜ መለኪያዎች ማን ይበልጣል? ተወያዩበት።

3. 150 ደቂቃ ስንት ሰዓትና ደቂቃ ይሆናል?

አስተዉሉ

- 1 ሰዓት 60 ደቂቃ ነዉ።
- ግማሽ ሰዓት 30 ደቂቃ ነዉ።
- ሩብ ሰዓት 15 ደቂቃ ነዉ።

ምሳሌ

1. በደቂቃ የተሰጡትን ወደ ሰዓት ቀይሩ።

ሀ.120 ደቂቃ ለ.180 ደቂቃ

መፍትሔ

ሀ. 120ደቂቃ=60ደቂቃ + 60ደቂቃ

=1ሰዓት +1ሰዓት

=2ሰዓት

ለ.180 ደቂቃ=60 ደቂቃ + 60 ደቂቃ + 60 ደቂቃ

=3 ሰዓት

2. በሰዓት የተሰጡትን ወደ ደቂቃ ቀይሩ።

ሀ.4 ሰዓት ለ. 5 ሰዓት

መፍትሔ

ሀ.4 ሰዓት=1 ሰዓት + 1 ሰዓት + 1 ሰዓት + 1 ሰዓት

=60 ደቂቃ + 60 ደቂቃ + 60 ደቂቃ + 60 ደቂቃ

=240 ደቂቃ

ለ.5 ሰዓት=1 ሰዓት+1 ሰዓት+1 ሰዓት+ 1 ሰዓት+1 ሰዓት

=60ደቂቃ+60ደቂቃ+60ደቂቃ+60ደቂቃ+60ደቂቃ

=300 ደቂቃ

3.75 ደቂቃን ወደ ሰዓትና ደቂቃ ቀይሩ፡፡

መፍትሔ

75 ደቂቃ= 60 ደቂቃ+15 ደቂቃ

=1 ሰዓት ከ15 ደቂቃ

መልመጃ 10.2

1. በደቂቃ የተሰጠዉን ወደ ሰዓትና ደቂቃ ቀይሩ፡፡

ሀ. 90 ደቂቃ　　ለ. 105 ደቂቃ

ሐ. 210 ደቂቃ　　መ.135 ደቂቃ

2. በሰዓት እና በደቂቃ የተሰጡትን ወደ ደቂቃ ቀይሩ፡

ሀ. 3 ሰዓት ከ15 ደቂቃ　　ለ. 1ሰዓት ከ45 ደቂቃ

ሐ. 5 ሰዓት ተኩል

10.3 የጊዜ የቃላት ፕሮብሌምዎችን መፍታት

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቅ የመማር ብቃት፡

- *በዕለት ተዕለት ህይወታቸዉ ዉስጥ የኢትዮጲያን ጊዜ በመጠቀም መደመርና መቀነስን መተግበር*

ተግባር 10.2

1.ኢክራም የተሰጣትን የቤት ስራ በ30ደቂቃ ሰርታ ጨረሰች፡ ፡አቤል ደግሞ የተሰጠዉን የቤት ስራ በ45ደቂቃ ሰርቶ

ጨረሰ።

ሀ. የቤት ስራዉን ቶሎ የጨረሰዉ ማን ነዉ?

ለ. ሁለቱ ተማሪዎች የቤት ስራቸዉን ለመጨረስ በአጠቃላይ ስንት ደቂቃ ተጠቀሙ?

ሐ. አቤል የቤት ስራዉን ለመጨረስ የተጠቀመበት ደቂቃ አንድ ሰዓት ለመሙላት ስንት ደቂቃ ይቀረዋል?

2. ተማሪዎች ለመማር ሁለት ሰዓት ተኩል ወደ ክፍል ገብተዉ ለአምስት ሩብ ጉዳይ ለእረፍት ቢወጡ ስንት ሰዓትና ደቂቃ ተማሩ?

ምሳሌ 3

1. አንድ ክፍለ ጊዜ ለመማር 45ደቂቃ ቢመደብለት ሁለት ክፍለ ጊዜ ለመማር ስንት ሰዓትና ደቂቃ ያስፈልጋል?

መፍትሔ

ለሁለት ክፍለ ጊዜ የተመደበዉ ደቂቃ=45ደቂቃ+45ደቂቃ

=90ደቂቃ

=60ደቂቃ+30ደቂቃ

=1ሰዓት ከ30ደቂቃ

2. አንድ አዉሮፕላን ከአዲስአባባ ተነስቶ ባህርዳር ለመድረስ 45ደቂቃ ወሰደበት።አዉሮፕላኑ የወሰደበት ሰዓት አንድ ሰዓት ለመሙላት ስንት ደቂቃ ይቀረዋል?

መፍትሔ

አንድ ሰዓት ለመሙላት የቀረዉ ደቂቃ

= 1ሰዓት(60ደቂቃ)-45ደቂቃ

= 60ደቂቃ-45ደቂቃ

=15ደቂቃ

መልመጃ 10.3

1. አቶ ዳኛቸዉ በአንድ ቀን ለ4ሰዓት ያክል መፅሐፍ ቢያነብ በ3 ቀን ምን ያክል ሰዓት ያነባል?
2. የተማሪ ማህደር ከትምርት ቤት መዉጫ ሰዓት 9:30 ነዉ። ቤቷ 10:30 ብትደርስ ቤቷ ለመድረስ ስንት ደቂቃ ተጠቀመች?

የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ

- 15 ደቂቃን ሩብ፣30 ደቂቃን ተኩል ወይም ግማሽ ሰዓት እና 45 ደቂቃን ሩብ ጉዳይ ብለን እንጠራለን፡፡
- የሚዞር ሰዓት
-

ዲጂታል ሰዓት
- 1 ሰዓት በዲጂታል እና በሚዞር ሰዓት ሲገለፅ፡

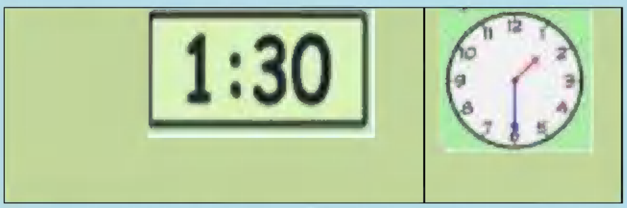

- 1 ሰዓት 60 ደቂቃ፣ግማሽ ሰዓት 30 ደቂቃ እና ሩብ ሰዓት 15 ደቂቃ ይሆናሉ፡፡

የምዕራፍ አስር ማጠቃለያ መልመጃ

✍ ዓረፍተ ነገሩ ትክክል ከሆነ እዉነት ትክክል ካልሆነ ሐሰት በማለት መልሱ።

1. ሶስት ሰዓት 120 ደቂቃ ይሆናል።
2. 3፡30 ሲነበብ ሶስት ሰዓት ተኩል ተብሎ ነዉ።
3. ሰዓትን ወደ ደቂቃ መቀየር ይቻላል።

✍ በ ሀ ስር ያሉትን የዲጂታል ሰዓት በ ለ ስር ካሉት የሚዞር ሰዓት ጋር እኩል የሆነዉን በመምረጥ አዛምዱ።

<u>ሀ</u> <u>ለ</u>

1. 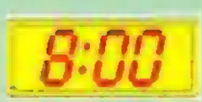

ሀ.

2. 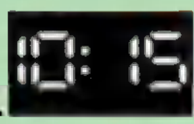

ለ. 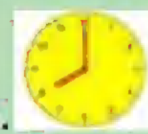

3. 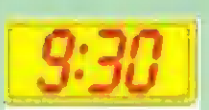

ሐ.

4.

መ.

✍ ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛዉን መልስ ምረጡ።

1. 150ደቂቃ=_________ ሰዓት

ሀ.3 ለ.2 ሐ.4 መ.ሁለት ሰዓት ተኩል

2. ሶስት ሰዓት =__________ደቂቃ

ሀ.60 ለ.75 ሐ.180 መ.240

3. ይህ ሰዓት ቆጣሪ የትኛዉን ይወክላል?

ሀ. 9:15 ለ.10:15 ሐ.3:00 መ.10:00

የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።

1. አስቴር 3:15 ወደ ገበያ ሄዳ 5:45 ተመለሰች።አስቴር ስንት ሰዓት ቆይታ ወደ ቤቷ ተመለሰች?
2. ማክቤል ከምሽቱ 12ሰዓት ጀምራ ለአንድ ሰዓት ተኩል ያክል አስተማሪ የሆነ ፊልም ብታይ ማክቤል ስንት ሰዓት ላይ ፊልሙን አይታ ትጨርሳለች?